

Får beröm i "Show Boat"

KULTUR. Åländska sopranen **Frida Jansson** får beröm för sin insats i "Show Boat" i Eskilstuna. Till Nyan säger Frida att hon vaknade glad morgonen efter premiären och att det är en känsla som sitter i.

SIDAN 8

Nu är det slut med rean på bostadslån

Och bankerna kan ensidigt höja marginalen på lånet

NYHETER. Rean på bostadslån är över.

Sedan i somras har bankerna möjlighet att ensidigt höja marginalen på de bostadslån som lyfts efter det, och Nordea har redan skrivit in den nya paragrafen i sina villkor för bolån till privatpersoner. Dessutom har banken redan nu höjt räntorna för lån till större företagskunder.

–På Åland rör höjningen ett 50-

tal företag, bekräftar **Jan-Erik Rask**, kontorsdirektör för Nordea på Åland.

De andra bankerna har, åtminstone än så länge, inte skrivit in rätten att höja marginalen på bolån.

–Vårt räntetak, som närapå hälften av våra bolånekunder har numera, håller tätt, säger **Håkan Clemes**, direktör på Andelsbanken.

SIDORNA 4-5

Manfall snart inom Jomala församling

NYHETER. Jomala församling drabbas av manfall inom kort.

Kyrkoekonomen har sagt upp sig från årsskiftet och anhåller om tjänstledigt fram till dess, och igår blev det offentligt att kyrkoherde **Joe Brandt** anhåller om avsked för att gå i pension i mars nästa år.

Domkapitlet skulle ha fattat beslut i går om vilka åtgärder som måste till för att Jomala församling ska fungera.

–Men det strulade till sig, säger stiftsnotarie **Clas Abrahamsson** som aviserar ett extra möte inom kort.

SIDAN 3

Det blir snart vakanser inom Jomala församling. På bilden församlingshemmet. Foto: JONAS EDSVİK

Fängelse sexuell kränkning

NYHETER. En drygt 40-årig man från en liten åländsk kommun dömdes igår till fyra månader och 10 dagar fängelse för sju olika brott – bland annat sexuella kränkningar. Men tingsrätten anser att det inte finns skäl att hålla mannen häktad i väntan på att straffet verkställs.

SIDAN 3

Strängare vapenlag på gång

NYHETER. Inrikesminister **Anne Holmlund** vill ha en strängare vapenlagstiftning. Meningen är att riksdagen ska få regeringens ändringsförslag i vår för att lagarna så snabbt som möjligt ska träda i kraft. –Vi måste se över alla tänkbara metoder för att undvika tragedier som händelserna i Jokela och Kauhajoki.

SIDAN 5

Fruktodlare. Kristian och Annika Karlsson satsar för fullt på sin fruktodling. Just nu skördar de äppel och päron, och i somras var det körsbär och jordgubbar som plockades. Foto: ERKKI SANTAMALA

Päronpionjärer har lyckats bra

REPORTAGE. På Karl-Ers i Finström Tjudö pågår äppel- och päronskörden som bäst. Nästan 40.000 fruktträd ska plockas rena, och sedan ska frukten sorteras och packas.

Det är mycket arbete, men

fruktodlarna **Kristian** och **Annika Karlsson** tycker att det är ett roligt och omväxlande jobb.

Kristian och Annika var de första yrkesodlarna i Finland som vågade satsa på päron. Experterna trodde inte att det skulle lyckas,

de menade att klimatet här skulle vara för kallt.

–Det gjorde bara att man blev ännu mer stimulerad. Man ville motbevisa dem, säger Kristian, som än så länge har lyckats väl med uppgiften. SIDORNA 12-13

kultur

9

Tord Andersson med visvännen bjuder på Afzelius på Åland.

sport

18

John "Pirkka" Karlsson har kört hem sin andra NM-medalj.

folk

24

Anne-Maj Bäck åker mellan Kumlinge Björkö och Stockholm.

åland 24 ikväll

I Sportmagasinet handlar det ikväll om volleyboll. Johan träffar **Sofie Lindman** och **Magnus Kalm** från Jomala IK.

Hej, nu har dom kommit, ...1 container med soffgrupper

Vardagar 10-19.
Lördag Söndag 11-16
tel. 17 570 fax 17 581

TILLFÄLLET

Lövuddsvägen, Möckelö

Begagnade bilar på

Åland

Alfa Romeo 166 2,0 -99

Mätarställning: 152000 km
Bensin, Manuell, Silverfärgad, Sommar och vinterdäck, ACC, Radio/CD

Pris 7900 €

Chrysler Voyager 3.3

Aut. 7 pers. -94

Medkörd: 248.000 km.
Pris: 2.200 €

Mazda 626 2.0

Wagon -97

Medkörd: 140.000 km.
Pris: 6.750 €

Honda Civic 1.6 -02

Medkörd: 60.000 km.
Pris: 12.500 €

berrolfs

Uppgårdsvägen 14, tel 22 285
Öppet: vardagar 9.00-17.00,
lördag 11-14

Citroën C3 1.4 -05

Mätarställning: 44000 km

Bensin, Manuell, Vinrödmetallic, S+V -däck, Radio/CD, El fönster, Dragkrok, AC, Motorvärmare/ cupeuttag

Pris: 10900 €

EuroNCAP Krocktester

EuroNcap (The European New Car Assessment Programme) har gjort krocktester sedan 1997. Konsortiet stöds av fem europeiska regeringar, bland annat den svenska. Vägverket har varit med i samarbetet sedan starten.

För nya bilar är EuroNcaps krocktester de mest omfattande. De motsvarar i stort de metoder som används för att kontrollera att bilarna uppfyller EU:s krav på skydd av de åkande vid frontal- och sidokollisioner. En separat bedömning görs av bilarnas barnsäkerhet och fotgängarskydd.

Följande moment ingår i krockproven:

- Ett frontalkrockprov i 64 km/tim mot en deformbar barriär.
- Ett sidokrockprov, där en deformbar barriär körs in i förarsidan på bilen i 50 km/tim.
- Ett stolpkrockprov där bilen körs in i en stolpe i 29 km/tim.

Varje bilmodell får ett sammanfattande betyg på maximalt fem stjärnor, baserat på ovanstående krockprover. Inom EuroNCAP provas dock bilarna i storleksklasser, vilket innebär att man inte kan jämföra resultaten från bilar i olika storleksklasser.

EuroNcaps tester visar hur bilen fungerar i vissa situationer och i vissa hastigheter. Det är svårt att säga hur bilen klarar andra situationer. De bilar som får bra betyg i de här krockproven bör dock ha möjligheter att ge ett bra skydd även under andra förutsättningar.

Inte jämförbara betyg

En invändning mot krockproverna är att små bilar genomgår ett lite för snällt prov i förhållande till verkligheten, och att stora bilar utsätts för ett något för tufft prov. Därför kan en liten bil verka vara lika bra, eller till och med bättre, än en stor bil. I verkligheten blir dock påfrestningarna större i den lilla bilen. Därför ska inte jämförelser göras mellan olika storleksklasser på bilmodellerna.

Man kan numera hitta en femstjärnig bil i alla storleksklasser. I första hand bör man välja en sådan bil, men aldrig någon med sämre betyg än fyra stjärnor. En bil som har fått ett lägre betyg i kan inte rekommenderas en modern bil ska helt enkelt klara den här typen av prov väl.

Fotgängartest

I EuroNCAP testas även hur aggressiva olika bilmodeller är då de kolliderar med en oskyddad trafikant. Detta görs genom att undersöka de skador som en påkörning vid 40 km/tim skulle tillfoga en fotgängare. Resultatet från fotgängarprovet redovisas separat och kan högst uppgå till fyra stjärnor.

Barnsäkerhet

Sedan slutet av 2003 har EuroNCAP även en separat stjärnrating för barnsäkerhet, med maximalt fem stjärnor. Hittills har ett 40-tal bilmodeller testats ur barnsäkerhetssynpunkt. Ingen av dessa har uppnått högsta betyget. Testet görs med dockor motsvarande ett 18 månader och ett 3 år gammalt barn. Bedömningen gäller bilens egenskaper i kombination med den barnsäkerhetsutrustning som tillverkaren rekommenderar.

Källa: vägverket www.vv.se

Suzuki Grand Vitara 2,0 JTD 4X4 -06

Mätarställning: 54.000 km
Pris: 25900 €

Renault Megane 1,6 16V HB Dynamique -06

Mätarställning: 40.000 km
Pris: 17900 €

Honda Accord 2,0IS -95

Mätarställning: 164000 km
Pris: 5900 €

Ford Mondeo 2,5 V6 5D GHIA -06

Mätarställning: 20.500 km

Bensin, Automat, Tonic blå, S+V-däck, Radio/CD, Bilnavigatör, Aut. klimat, Bluetooth, Helläderklädsel, Eljusterbara säten, Backvarnare, Dimljus fram, Elhissar fram o bak, Elinfällbara ytterbacksegel, m m.

Pris: 28800 €

MOTOR • COMPANY
BILHUSET I MARIEHAMN

Västra utfarten
Tel. *5252. Tom Enestam 525 303,
Tony Sommarström 525 309
www.motorcompany.ax

BMW 320d 4d Aut. Diesel -00

Mätarställning: 153.500 km
Pris: 18.450 €

Chrysler PT Cruiser 2.0i Classic 5d -03

Mätarställning: 103.000 km
Pris: 13.950 €

Mercedes-Benz A 140 5d Classic Lang -01

Mätarställning: 89.000 km
Pris: 10.950 €

Chevrolet Trans Sport 3.4 -03

Mätarställning: 126500 km

Bensin, Automat, Ålandssåld, 7 pers. bil, 1 ägare, s-bok, läderklädsel, eljusterbara säten, antispinnssystem, luftkonditionering, parkeringsradar, farthållare, s+v däck, mm. AVBETALNING 340,-

Pris: 19.950 €

BILCENTER
www.bilcenter.ax

Uppgårdsvägen 18, Bilförsäljning:
vardagar 9-17, lördag 10-13, tel 12 551
Reservdelsförsäljning: vardagar 8-16, tel 12 552

Peugeot 307 Tendy Wagon -05

Mätarställning: 55.000 km
Specialpris: 15900 €

Toyota Avensis 1,6 STW -00

Mätarställning: 186.000 km
Specialpris: 8.900 €

Toyota Prius -05

Business Hybrid, Miljöbil

Mätarställning: 56.000 km

Specialpris 22.900 €

Opel Vivaro Van 1,9 DI -01

Mätarställning: 148.000 km

Airbag, CD-sterio, Dragkrok, Dubbade vinterdäck på fälgar, Fullst. servicebok.

Specialpris:
12.900€

Vikingagränd 1 A 22100 Mariehamn • Tfn 14750 GSM 0400 595 732

ER bilab

Nissan X-Trail 2,5 Elegance 165HK -03

Mätarställning: 80.000 km

Beige metallic, SUV, 4WD/2WD, Automat, ABS bromsar, ACC/ Klimatanläggning, Airbag förare & passagerare, Integrerad radio med CD-Växlar och rattstyrning, Elhissar fram och bak, Elspeglar, Stor

Elglas-taklucka, Fjärrstyrt c-lås, Servicebok, LM-fälgar på sommar och vinterdäck, Infällbara-backspegel, Kyllack, Rails, Servostyrning, Skinnklädsel, Stolvärme fram, Dragkrok

Pris: 21.000€

A1-FINANSIERING
Allt fler köper bilar från Dans Bil!

DAN'S BIL & solskydd

G. godbyvägen 11, tfn 018-17325

Mitsubishi Lancer STW -89

Mätarställning: 254.000 km
Pris: 1.200 €

Opel Frontera 2.4 4x4 -93

Mätarställning: 194.000 km
Pris: 4.600 €

Hyundai H1 skåpbil 2.5 TDi -05

Mätarställning: 108.000 km
Pris: 15.900 €

Opel Astra 3d 1.6 -02

Mätarställning: 62.000 km
Pris: 9.900 €

Subaru Lecacy 4x4 STW -99

Mätarställning: 188.000 km

Pris: 9.700 €

Elverksgatan 7, Tel *19 800

• Fax 527 735

• Stanley 527 720, Niklas 527 722

– Vägen till en bra affär –
BILHALLEN

TEBOIL

PAKETBIL?
Den hyr du hos oss!

Håller Åland rullande!

BilMacken
Strandgatan 1, Tel: 12 620

VAR 07.30-21.00,
LÖRD o. SÖND 09.00-18.00

TRUS

BROMS

-KLOSSAR
-BACKAR
-SKIVOR

MasterParts
Foster

DAX
DELAR MED FÖRDELAR

Vikingagränd/Lövdalsvägen. Tel 31 210
vård. 8.30-17.00, lörd. 10.00-14.00

KÖPTRYGGHET - HANDLA ÅLÄNDSKT!

Krock. En personbil och en lätt motorcykel krockade i sjukhusbacken.

Foto: ANDREAS DIENERT

Mc-förare skadad vid krock

■ En personbil och en lätt motorcykel kolliderade på måndagseftermiddagen i korsningen Sjukhusvägen-Grindmattesvägen i Mariehamn.

Fordonen kom i motsatt riktning längs Sjukhusvägen och det ena fordonet skulle göra en vänstersväng när olyckan inträffade. Motorcyklisten skadades och fördes till sjukhus för vård uppger äldre konstapel **Vilhelm Holmberg** vid polisen.

–Det blir alltid mer personskador när motorcyklar är inblandade.

Räddningsverket sanerade på platsen. (ns)

Intresse finns för Paf-café

■Fyra intressenter har hört av sig för att driva bar- och kaférorelsen i Casino Paf säger **Rune Sudhoff**. Bland de intresserade finns även personer utanför Åland.

–Vi ska titta igenom dem omgående om vi hinner.

I bar- och kaférorelsen ingår bland annat att man ska agera ATG-ombud, ordna IFK-bingo en gång i veckan, pokerturneringar och ta emot företagsgrupper.

Den nuvarande innehavaren har avtal till årets slut, men det kan hävas tidigare.

–Tanken är att det ska lösas så fort som möjligt. (ns)

Flera bråk på kryssningsfärjor

■En person fick ett slag i ansiktet i en hyttkorridor på ett kryssningsfartyg i helgen.

I ett bråk på ett annat kryssningsfartyg blev resultatet att den ena antagonisten fick ett slag i ansiktet.

Likaledes på ett kryssningsfartyg roade sig två personer med att tömma flera brandsläckare.

Händelserna är polisanmälda. (ns)

Möte om sportfiske

■Vilka möjligheter finns det att skapa större fiskekortsområden? Hur fungerar arbetet för att främja sportfisket och det lokala fiskbeståndet? Den som vill ha svar på dessa frågor ska gå på den information som landskapsregeringsledamot **Jan-Erik Mattsson** håller i.

Mötet hålls torsdag den 2 oktober klockan 18 i lagtingets auditorium. (ak)

Jomala församling snart utan kyrkoherde och ekonom

Domkapitlet sköt upp ärendet till nästa vecka

Det blev inget beslut i domkapitlet i går heller om problemen i Jomala församling.

–Vi ska ha ett extra möte inom kort för att behandla enbart det här ärendet, säger notarie **Clas Abrahamsson**.

Alla rapporter och utredningar om både det dåliga arbetsklimatet inom församlingen och om den bristande ekonomiska förvaltningen är klara. Men ändå fattades inget beslut på domkapitlets möte.

–Det strulade tyvärr till sig. Skälen är formella och dem kan jag inte gå in på, säger **Clas Abrahamsson**.

Fyra handlingar

Vid det extramöte som de sju ledamöterna av domkapitlet ska hålla, möjligen redan den här veckan, ska inga andra ärenden utom det som rör Jomala församling behandlas.

De fyra handlingar som domkapitlet ska ta ställning till är protokollet från domkapitlets visitation från i våras, kyrkostyrelsens specialrevision som rör den ekonomiska förvaltningen i församlingen, arbetarskyddets myndighetsutlåtande och arbetsplatshälsovårdarens utlåtande.

På väg i pension

En ny omständighet som domkapitlet fick reda på först i går var att Jomalas kyrkoherde **Joe Brandt** har anhållit om avsked för att gå i pension den 15 mars nästa år.

–Jag vet inte ännu vad det betyder för behandlingen av ärendet. Egentligen är det en separat sak, men ändå hör det ju ihop lite med själva saken.

Också kyrkoekonomen har sagt upp sig, informerade tf kyrkoherde **Jan-Erik Karlström** om i går.

–Kyrkorådet ska behandla det och flera ärenden vid mötet på onsdag, berättar han.

Sköts av byrå

Kyrkoekonomen anhåller om tjänstledighet från och med i går och fram till årsskiftet. Hon har dessutom lämnat in

Jan-Erik Karlström.

sin avskedsansökan från och med 1 januari nästa år.

Kyrkoekonomen har själv ansökt om tjänstledighet och sagt upp sig, betonar Jan-Erik Karlström.

–Tills vidare överförs löneutbetalningar, betalning av fakturor och bokföring till en byrå som redan jobbar för två andra åländska församlingar.

Nya tider stundar

Det finns också annat i den ekonomiska förvaltningen som måste redas upp, säger han.

Vad?

–Egentligen vet vi inte exakt.

Nya tider stundar för både den ekonomiska förvaltningen i församlingarna och för kyrkans folkbokföring.

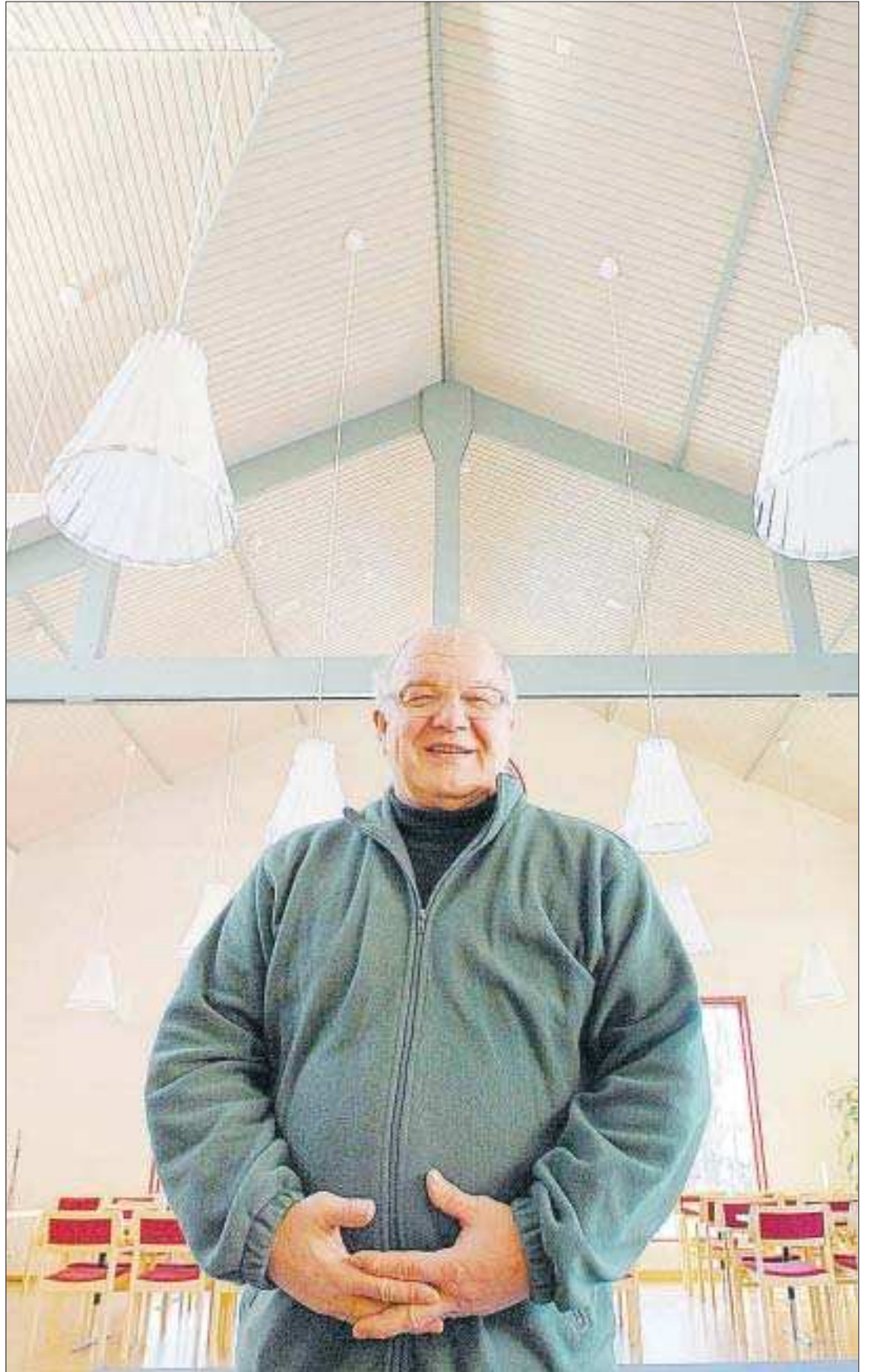
–Men Jomala församling vill ändå ha en egen ekonom. Det måste nog finnas en ekonomiskt kunnig person.

Tio stora enheter

Det finns långt framskridna planer på att den ekonomiska förvaltningen och folkbokföringen ska centraliseras så att detta framöver sköts av tio stora enheter.

Vilken enhet Åland ska tillhöra är inte klart, men det är av avgörande betydelse att språket för hela Borgå stift inklusive Åland blir svenska.

ANNIKA ORRE
annika.orre@nyan.ax
tfn 528 450

Slutar. Joe Brandt, kyrkoherde i Jomala församling, meddelade domkapitlet i går att han anhåller om avsked för att kunna gå i pension i mars 2009. Arkivfoto: JONAS EDSVIK

Går fri i väntan på fängelsestraff

Tingsrätten: Inget skäl till fortsatt häktning

Den drygt 40-åriga mannen döms till ovillkorligt fängelse för sju olika brott – bland annat brott mot besöksförbud och sexuella kränkningar – men tingsrätten anser att det inte finns skäl att hålla mannen häktad i väntan på att straffet verkställs.

Den 18 september berättade Nya Åland om rättegången där mannen stod åtalad på åtta punkter.

I går fick han sin dom: Fyra månader och 10 dagar fängelse. En månad och 13 dagar dras av från straffet eftersom mannen suttit häktad i två olika omgångar medan brotten utreddes.

Straffet är ovillkorligt eftersom mannen tidigare har dömts till tre ovillkorliga fängelsestraff för misshandel, brott mot offentlig frid, skadegörelse och försök till tvingande till sexuell handling.

Hans tidigare brottslighet skärpte straffet för de nya brot-

ten, det vill säga skadegörelse, brott mot besöksförbud, två fall av ärekränkning (som åklagaren alternativt hade rubricerat som tvingande till sexuell handling), stöld, misshandel och brott mot offentlig frid.

Inte samhällstjänst

Samhällstjänst kommer inte i fråga på grund av de tidigare fängelsedomarna och mannens alkoholproblem. Han antas inte klara av samhällstjänst.

Gärningarna utspelade sig i

en liten åländsk kommun i juni, juli och augusti i år. Två kvinnor i bybutiken anklagade mannen för att ha tagit dem på bröstet. Mannen kom in i butiken flera gånger varje dag och kvinnorna var rädda för honom. Den ena kvinnan vågade inte gå hem ensam trots att hon bodde nära butiken.

Han hade också tagit sin in i ett hus genom att bryta upp en fönster i källaren, gått in och försett sig ur kylskåpet.

Tingsrätten motiverar var-

för domen blev ärekränkning i stället för tvingande till sexuell handling.

Enligt förarbeten till lagen borde mannen ha brutit ner kvinnornas vilja och tvingat dem till något för att brottet skulle rubriceras som tvingande till sexuell handling, och något sådant hade inte skett även om gärningen kunde klassas som ett väsentligt inkräktande på kvinnornas personliga integritet.

ANNIKA ORRE
annika.orre@nyan.ax

Banken kan ensidigt höja marginal

Nordea hittills enda banken på Åland med den nya paragrafen

Bara Nordea. Nordea är den enda banken på Åland som har tagit in den nya paragrafen om ensidig höjning av räntemarginalen på bolån. Foto: ERKKI SANTAMALA

I all tysthet har bankerna i Finland förhandlat med finansinstitutet och konsumentverket om att ensidigt få höja marginalen på bostadslåneräntan om det blir verklig bankkris.

En livboj för bankerna, beskrivs förhandlingsresultatet som i Hufvudstadsbladet den 18 september.

Alla kunder som lyft bostadslån vet att marginalen – bankernas egen intäkt för att låna ut pengarna – har krympt till bara några tiondels procent under de senaste åren. Orsaken är att konkurrensen om bolånekunderna har varit stor.

Ny paragraf

Det är den marginalen som bankerna nu – ensidigt – har rätt att höja, också efter att kunden och banken ingått låneavtal där procentsatsen slagits fast.

En förutsättning är att låneavtalet har ingåtts efter att banken skrivit in paragrafen om rätten att höja marginalen. Det gjorde Nordea i juli i år. Marginalen får ändå inte höjas förrän tidigast tre år efter att låneavtalet ingåtts.

”Exceptionellt”

Kontorsdirektör **Jan-Erik Rask** har följt debatten på riksnivå efter att höjningsmöjligheten blev känd. Bland annat har räntehöjningarna diskuterats vid riksdagens remissdebatt om nästa års budget och de stora rikstidningarna har skrivit en hel del.

– De här är helt enkelt en möjlighet som bankerna har, något ganska exceptionellt som bankerna tar till om det blir en verklig kris, säger han och

påminner om den treåriga ”inkubationstiden”.

Lindrigare här?

Men paragrafen finns, och de som lånar pengar till bostadsköp på Nordea från och med juli i år informeras om den.

Trots det tror inte Jan-Erik Rask att den ekonomiska krisen drabbar Åland lika hårt som omgivande regioner. Också krisen i början av 90-talet kom till landskapet med en viss fördröjning, även om den blev nog så kännbar för många ålänningar som tvingades se sina hem säljas på tvångsauktion för att de inte kunde sköta sina bankåtaganden.

Oskyddad verkstad

– Vår näringslivsstruktur är annorlunda än i Sverige och Finland där den är industribaserad. Å andra sidan lever inte vi heller i någon skyddad verkstad, säger han.

Räntemarginalen har i genomsnitt legat på cirka 0,4 procent på Nordea. Enligt kontorsdirektören har marginalen på nya lån höjts med någon tiondels procent.

– Rean på bostadslånen är över, trots att bolånen fortfarande är mycket förmånliga, konstaterar han.

Höjt för företag

En annan sak, som redan drabbat en del av Nordeas större företagskunder, är bankens höjning av räntorna för lån till företag. De här räntorna höjdes i mitten av september.

Orsaken är, med Jan-Erik Rasks ord, att priset som bankerna betalar för de

pengar man köper har stigit kraftigt.

– När vi köper pengar på euromarknaden gör vi det normalt på tolv månaders euribor, som ju också är den vanligaste bolåneräntan. I dag går inte det längre utan det blir euribor plus ett påslag på kanske en procent. Om vi sedan lånar ut de köpta pengarna för euribor plus en marginal på 0,4 så går det ju inte ihop.

”Kunderna förstår”

Jan-Erik Rask räknar med att företagslånekunderna förstår det här. Därför har protesterna inte heller varit högljudda från det hållet trots att höjningen redan genomförts.

– Efter förhandlingar har räntorna höjts för ett 50-tal större företagskunder på Åland.

I slutändan tas företagets högre lånekostnader ut av konsumenterna.

Har bankerna blivit mer släpphänta med lån under de glada dagarna?

– Nej, inte på det sättet att bankerna skulle ha beviljat lån åt sådana kunder som inte borde ha fått lån. Men om konjunkturen viker och låntagarna förlorar jobben så är det så klart oroande.

ANNIKA ORRE
annika.orre@nyan.ax
tfn 528 450

Vid kris. Nordeas kontorsdirektör Jan-Erik Rask understryker att höjd räntemarginal är något som banken kan ta till endast vid en svår kris.

Arkivfoto: JONAS EDSVIK

len på bostadslån

Ålandsbanken. Har inte funderat på möjligheten att ensidigt höja marginalen på bolån, säger vice vd Edgar Vickström.

De andra bankerna väntar med det nya

Varken Andelsbanken eller Ålandsbanken har några planer på att i det här skedet ta in den nya paragrafen i sina bostadslånevillkor.

–Vi har inte funderat alls på det här, säger vice vd **Edgar Vickström** på Ålandsbanken om paragrafen som tillåter bankerna att ensidigt höja marginalen på bostadslån. Normalt följer Ålandsbanken branschstandard i avtalsfrågor, säger han. –Men samtidigt tar vi våra egna beslut. Sådant här pratar bankerna inte ihop sig om.

Tätt räntetak

Håkan Clemes, direktör på Andelsbanken, berättar att bankens räntetak – som uppmot hälften av bankens bolånekunder har i dag – gör det omöjligt för banken att ensidigt höja marginalen. –Vårt räntetak är vattentätt och skyddar också mot räntemarginalhöjningar. Vi har kollat det, och det håller. Också kommande bostadslånekunder kan välja räntetak på sina lån utan att riskera att marginalen höjs så småningom. –Särskilt i oroliga tider rekommenderar vi räntetak. Andelsbanken har inte skri-

Andelsbanken. Banken har räntetak som skyddar mot höjd marginal, säger vd **Håkan Clemes**. vit in den nya paragrafen i sina bolånevillkor. Däremot har banken flera möjlighet att höja räntan på lån till företagskunder, även om några sådana åtgärder inte vidtagits ännu åtminstone.

ANNIKA ORRE
annika.orre@nyan.ax
tfn 528 450

Ny paragraf. Så här lyder början av den nya paragrafen som finns inskriven i Nordeas allmänna villkor för privatpersoner som lyfter bostadslån.

Strängare vapenlag i vår

Inrikesminister **Anne Holmlund** vill skärpa vapenlagstiftningen. –Vi måste se över alla tänkbara metoder för att undvika tragedier som händelserna i Jokela och Kauhajoki.

Igår tillsatte Holmlund ett projekt som ska revidera vapenlagstiftningen. I det första skedet ska fokus ligga på att göra tillgången till hälsouppgifter bättre, skriver finansministeriet i ett pressmeddelande. Ett sätt är att använda läkemedelsuppgifter från Folkpensionsanstalten vid tillståndsprövningen. Försvarsmakten, med sin information om ungas militärtjänst, ska också kunna bistå med hjälp. De noggrannare hälsokontrollerna gäller både nya licenssökande och de som äger vapen sedan tidigare.

Handeldvapen

Licenserna för handeldvapen ska begränsas.

Skärpt lagstiftning. Skolmassakrerna i Finland resulterar i en strängare vapenlag. Fokus kommer att ligga på tillgång till hälsouppgifter. Foto: FREDRIK TÖRNROOS

–Jag har bett en arbetsgrupp utreda om vissa typer av handeldvapen kunde totalförbjudas. Det är en svår uppgift eftersom nya vapen utvecklas hela tiden, kommenterar **Anne Holmlund**. Inrikesministeriet har förbättr

skryndat tidtabellen. Meningen är att riksdagen ska få regeringens ändringsförslag i vår för att lagarna så snabbt som möjligt ska träda i kraft. Enligt Ålands radio finns det 15.000 vapen på Åland.

ANNIKA KULLMAN
annika.kullman@nyan.ax
tfn 528 455

Extern utvärdering av ÅHS

Landskapsrevisorerna begär anbud på en utvärdering av Ålands hälso- och sjukvårds organisation. –Det är många år sedan man har tagit ett så här stort grepp om ÅHS, säger ordföranden för landskapsrevisorerna **Antho**

nio Salminen. Landskapsrevisorerna efterlyste i sin senaste rapport en grundlig revision av ÅHS. Någon sådan har aldrig gjorts, däremot flera mindre revisioner. Den interna revisionen ska skötas av landskapsregeringens revisionsbyrå, men det har inte fungerat på ett tillfredsställande sätt. Orsaken är, enligt byrån, brist på tid och resurser. –Vi som externa revisorer väljer att titta utförligare på ÅHS något enstaka år. Nu är det ett bra läge att se över verksamheten, konstaterar **Antho**

Två frågeställningar

Syftet är att besvara två frågor om hur ändamålsenlig den nuvarande organisationen är. Dels gäller det den politiska

Granskas. En omfattande granskning av verksamheten vid ÅHS ska göras i vår. Landskapsrevisorerna har begärt in anbud på en tvådelad utredning. Foto: ERKKI SANTAMALA

styrningen. –Det handlar om hur duktiga ÅHS är på att följa lagtingets och landskapsregeringens målsättningar om verksamheten. Dels handlar det om ekonomi och kvalitet i vården: –Hur ekonomiskt effektivt verksamheten bedrivs. **Tiotusentals euro** Landskapsrevisorerna tilldelas årligen runt 10.000 euro för att göra upphandlingar med externa aktörer. De pengar som inte används samlas på hög. **Antho**

den totala summa landskapsrevisorerna har till förfogande för den här och andra eventuella externa granskningar är 20.000-30.000 euro. Utvärderingen ska göras under perioden januari-april nästa år. Salminen välkomnar granskningen. –Vi har konstaterat att en tredjedel av klumpsumman går till ÅHS. Det är väldigt viktigt att organisationen fungerar bra.

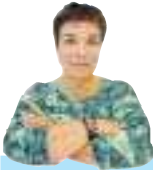
ANNIKA KULLMAN
annika.kullman@nyan.ax
tfn 528 455

Rök- och sotskador hos optiker

Ingen brand, men rök och sot drabbades Backmans optik av under branden på bakgården i helgen. Branden natten mellan lördag och söndag på innergården till Torggatan 9 utreds av polisen. Hyresgästerna i huset drabbades i varierande grad. **Luktar illa** **Berndt Berg** på Backmans optik säger att det mest luktar illa och är sotigt, men tror inte att instrumenten tagit skada. –Det är närmast slipmaskinen som är sotigt, men jag har

kunnat använda den idag. Jag har försökt dammsuga ur här. Backmans optik har drabbats av rökskador, men man har kunnat ha öppet som vanligt. Det har inte brunnit men fönstret är trasigt. **Brunnit i rören** En av lägenhetsinnehavarna i huset säger att förutom röklukten märks inte annat än att man inte får använda toaletten. –Det har brunnit i rören och vi har blivit tillsagda att inte använda toaletten. **NINA SMEDS**
nina.smeds@nyan.ax
tfn 528 406

Kiki Alberius-Forsman

Epost: kiki@nyan.ax

Telefon: 528 451

familjen

Dagens namn

ROGER

Dop

Alexander Cosqun Hüseynov döptes söndagen den 28 september i hemmet i Eckerö Överby. Han är son till Rasim Hüseynov och Jaana Hüseynova. Dopet förrättades av kyrkoherde Mårten Andersson.

Malte Nils Erik Sandqvist döptes söndagen den 28 september i Hammarlands kyrka. Han är son till Petra och Fredrik Sandqvist i Hammarland Sålis. Dopet förrättades av kyrkoherde Gunnevi Styrström.

Moa Ann Elsa Johansson döptes lördagen den 27 september i Finströms kyrka. Hon är dotter till Thomas och Mickaela Johansson i Finström Tjudö. Dopet förrättades av prost Erik Håkans.

Katherine Jeanette Eriksson döptes söndagen den 28 september i Finströms kyrka. Hon är dotter till Cynthia Lynn och Kjell Erik Eriksson i Godby. Dopförrättare var kyrkoherde Michael Urch.

Arvid Jarl Lindman döptes söndagen den 28 september i Margaretagården. Föräldrar är Kerstin Ulrika Sundström och Carl Göran Lindman. Familjen bor i Mariehamn. Dopet förrättades av församlingspastor Maria Båsk.

Maya Linnea Helena Olsson döptes lördagen den 27 september i S:t Görans kyrka. Föräldrar är Susanna Helena och Jack Sune Olsson i Mariehamn. Dopet förrättades av församlingspastor Maria Båsk.

Jonathan Emanuel Maarsnäs döptes söndagen den 28 september i hemmet i Mariehamn. Föräldrar är Caroline Kristina Maarsnäs och Mikael Emanuel Höglund i Mariehamn. Dopet förrättades av kyrkoherde Jan-Erik Karlström.

UNDANBEDES

All eventuell uppvaktning

undanbedes

vänligen.

Marianne Andersson

DÖDA

Vår kära

Martha Karlsson

* 15.3.1912

† 25.9.2008

Tack för din omsorg

Jag vet att någon mildt mig tar vid handen
och leder mig till strandens bädd
Jag går ombord. Mig vallmodoften söver
Jag vilat trygg och båten för mig över
till morgonljuset på den andra stranden

Birgitta och Pom

Avskedets stund för alltid har kommit
Farväl kära mormor, vila i frid

Patrik och Gilla

Ola

Jordfästningen äger rum 4 oktober 2008 kl. 15.00 i Mariehamns begravningskapell. Minnesstund i St Mårtensgården, till vilken alla som följt Martha till den sista vilan är välkomna.

Gratulerar 50 år

OVE JOHANSSON
Namn: Ove Ingolf Birger Johansson.
Född: den 30 september 1958 i Eckerö Kyrkoby.
Bor: i Mariehamn.
Yrke: elingenjör.
Familj: mor Eva, bror Frejvid, dottern Daniela, Tina, Mathias.
Firar: bortrest, men med familjen

Döda

MARTHA KARLSSON
Den 25 september avled **Martha Karlsson**, född **Lindeman**, från Mariehamn i en ålder av 96 år. Hon var född den 15 mars 1912 i Kumlinge och änka efter sjökapten **Edgar Karlsson**. Martha Karlsson flyttade med familjen till Mariehamn när hon var i tioårsåldern och hon gick fem klasser vid Ålands lyceum. Hon arbetade i unga år som kassörska vid Andelshandeln i Mariehamn, där fadern var affärsföreståndare. Efter det att dottern föddes stannade hon hemma och tog hand om familjen och hemmet. Som sjömanshustru fick hon ta ansvar för allt i huset under de perioder maken var ute till sjöss. Martha Karlsson månade riktigt om de kära barnbarnen. Hon var också en riktig djurvän som intresserade sig för alla slags djur, från fåglar till igelkottarna runt huset. Att lösa korsord var ett kärt tidsfördriv som hon kunde ägna sig åt ända fram till för bara något åt sedan. Hon hade också förmånen att vara klar och pigg långt upp i åren och kunde bo kvar hemma in i det sista. Närmast sörjande är dottern **Birgitta** med familj.

Nygifta

Anna Maria Karlström och Björn Fredrik Lundberg, från Jomala respektive Lemland, vigdes fredagen den 26 september hemma på sin gård i Jomala Ulfby. Brudparet behåller sina respektive efternamn. Vigsselförrättare var församlingspastor Peter Karlsson. På bilden syns även Marias barn Thomas och Sara Jansson.
Foto: DAVID A. KARLSTRÖM

Nygifta

Gustav Stig-Göran Hansén och **Päivi Helena Arenius**, från Helsingfors, vigdes den 29 september i Statens ämbetshus i Mariehamn. Makarna behåller sina efternamn. Vigseln förrättades av ställföreträdande häradskrivare Rainer Åkerblom.

100 ord

från din förening

redaktion@nyan.aland.fi

EMIL
Energi och miljötekniska föreningen i landskapet Åland r.f.
Nästa styrelsemöte infaller den 8.10 kl 11.00 i kabinettet Savoy rest. D1- arbetsledar kursen drar i gång kl 09.00 i ABF:s lokaler på Ålandsvägen 36 den 23.10, platser finns ännu, anmälningar göres snarast. De enmansfirmor som inte gått den kursen bör ta tillfället i akt för att kunna auktorisera sina företag. Den 24-25.11 Hålls en konferens i Stockholm EFFEKTIVISERAD BYGGPROCESS "Lean" i Byggprocessen, energisnålt, miljövänligt och kostnadseffektivt byggande. Mera info www.iqpc.com/se/lean. På styrelsemötet 8.10 behandlas bl.a. Teoretisk och praktisk utbildning för ventilations montörer. Kursanmälningar D1, mikael.erickson@aland.fi el. 0400 634 444.

GUDSTJÄNSTER

JOMALA FÖRSAMLING

Onsdag 1.10 Konfirmand inskrivning kl. 15.00

Söndag 5.10 Familjegudstjänst med Roger Syrén, Henrik Östman och Gunvei Andersson kl. 11.00. Klubbarnen har utställning av ånglar i kyrkan. Lunch efter gudstjänsten för hela familjen.

Kom ihåg

■ ■ ■ **ABF-Åland:** Hathyogakurs 7.10-19.11. Nybörjare fortsättning tisdag kl 17-19. Avancerad yoga onsdag kl 19-21. Anmälan till ABF 16 707 eller till Isabell Mattsson 15 877 eller per e-post isabellmattsson@hotmail.com

■ ■ ■ **Autism- och aspergergruppen:** Träff onsdag 1.10 kl 18.30 på specialfritidshemmet Orion, Askuddsvägen 28 i Mariehamn. Frågor och anmälan på tel. 22388 kl. 9-15. Hjärtligt välkomna!

■ ■ ■ **Folkdansarna på Åland:** Inkommande tisdag är det ingen övning. Tisdag 7.10 övar vi igen. Nya och nygamla är välkomna med! Tisdagar kl 17.30 i Folkhälsans allaktivitetshus, Skeppargatan 11.

■ ■ ■ **Geta Marthaförening:** Månadsmöte torsdag 2.10 kl.19.00 i samlingssalen i Geta hemgård. Vi diskuterar "Smartha tips". Utbyter tips på knep och knäp till nytta i vardagen. Välkomna!

■ ■ ■ **Godby Rotaryklubb:** Veckomöte torsdag 2.10 kl 17.30 på Hotell- och Restaurangskolan. Program; Oscar Dannström, Tävlingssegling.

■ ■ ■ **Hälsofrämjandet på Åland:** Reseträff för alla Azorernavandrare tisdag 30.9 kl 18.00 i Ålands Museum, filmsalen. Ta era foton med!

■ ■ ■ **Kvinnfolk:** Vi träffas som vanligt på Öppet hus för spelmän på fredag 3.10 kl 19 i Önningebymseet för spel och fika. Välkommen!

■ ■ ■ **KHS Föräldraförening:** Årsmöte i biblioteket i Mariehamn torsdag 9.10 kl 19.00. Stadageenliga förhandlingar, därefter går vi ut och åter till självkostnadspris. Välkomna.

■ ■ ■ **Marthadistriktrets hemslöjdssektion:** Möte torsdag 9.10 med början på Vreten kl 11.00.

■ ■ ■ **Mariehamns Marthaförening:** Månadsmöte tisdag 7.10 kl.13.00 i Ålands Museum.Projekt-koordinator

OBS! Det händer

TISDAG 30.9

BIO
■ ■ ■ **Bio Savoy kl 18.00.** "Mamma Mia".
■ ■ ■ **Bio Savoy kl 20.30.** "The dark knight" Batman action. F-13/11.

MUSEIGUIDNING
■ ■ ■ **Ålands museum kl 12.00.** Pär-Olof Jansson presenterar utställningen "De åländska folkdräkterna 100 år".

NÖJE
■ ■ ■ **Arkipelag nattklubben kl 22.00.** Bar-dj.

STICKCAFÉ
■ ■ ■ **Jomala Rönngården kl 18.00-20.00.** Stickcafé.

VERNISSAGE
■ ■ ■ **Mariehamn Torggatan Medimar kl 18.00-20.00.** Färgfotografier av Ingmar Lundberg.

ONSDAG 1.10

BIO
■ ■ ■ **Bio Savoy kl 18.00.** "Mamma Mia".
■ ■ ■ **Bio Savoy kl 20.30.**

Charlotta Solax medverkar. Styrelsen träffas kl.12.00. Gamla och nya medlemmar varmt välkomna.

■ ■ ■ **Mariehamns församling:** Barnmusiken har satt igång för terminen. Babymusik för famnbabysar tisdagar kl 10 på St Mårtensgården i Strandnäs, babymusik för gående barn ca 1-3 år på Margaretagården tisdagar kl 13 och för de större barnen ca 3-6 år finns Klapp och klang torsdagar kl 17.45. Välkomna!

■ ■ ■ **Power Club & Teen SMART:** Lördag 11.10 hålls Moppe ÅM final på torget. Vill ditt företag/förening nå ut till ungdomar passa på att ställ ut/ha info! Intresserade utställare kontaktar Power Club för mer info

■ ■ ■ **Power Club & Teen SMART:** 6-10.10 hålls trafikundervisning "moppe vett och hur droger påverkar föraren i trafiken" i åk 9 på Åland.

■ ■ ■ **Regnbågsfyren:** Alla medlemmar kallas härmed till stadageenligt årsmöte tisdag 30.9 kl.18.00 på Fyren, Kaptensgatan 18. Efteråt är det tisdagsöppet med fika och planering av kommande evenemang.

■ ■ ■ **Röda korset i Lemland:** Lediga platser kvar på pensionärsutflykten 12.10. Anmäl senast 30.9 till Monika tel. 34284 eller Veronika 34258.

■ ■ ■ **Visans Vänner:** Styrelsemöte kl 19 hemma hos Anders.

■ ■ ■ **Vårt Hjärta/vattengymnastiken:** Tisdagens båda grupper i Gullåsen som vanligt 30.9 och även torsdagsgruppen i Mariebad fortsätter som planerat, först med vikarie för Mia.

■ ■ ■ **Vårt Hjärta:** Välkommen med på ledd Hjärtrundepromenad söndag kl 11.00 från Baltichallen och Rökkas i Strandnäs.

■ ■ ■ **ÅAB Pensionärer:** Träff på Bagarstugan torsdag 2.10 kl 13.

■ ■ ■ **Ålands Accordion Club:**

"The dark knight" Batman action. F-13/11.

FÖRELÄSNING
■ ■ ■ **Jomala Naturbruks-skolan kl 13.00.** Jordbruksöverinspektör Marjatta Jokela talar om hur EU:s hälsokontroll påverkar jordbruket i Finland och på Åland.
■ ■ ■ **ÅBF:s lokal, Ålandsvägen 36, kl 19.00.** Erik Hamberg, posthistoriker och chef för biblioteket vid Postmuseum i Stockholm, talar om "Svenska ringtypsförsändelser 1877-1886.
■ ■ ■ **Lumparlands skola kl 19.00.** Fältarna och Missbrukarvården på Åland berättar om "Alkohol och droger bland unga".

NÖJE
■ ■ ■ **Arkipelag nattklubben kl 22.00.** Bar-dj.
■ ■ ■ **Parks bar kl 22.00.** Kire Ljung.

ÖPPET HUS
■ ■ ■ **Finström Godby Strömsångarna kl 12.00-15.00.** Ab Skogen och Ålands skogsägarförbund håller öppet hus med bioenerigitema vid sina anläggningar.

Dragspelsfest på Breidablick lördag 4.10 kl.19.30.

■ ■ ■ **Ålands guider:** Nya kursen: Självstyrelsen på S-gården med Peter Lindbäck, tisdag 30.9 kl 18.00. Gamla välkomna!

■ ■ ■ **Ålands flicklottor och soldatgossar:** Höstens skytteövningar börjar hos Birger, Ångsvägen 12, torsdag 2.10 kl 17.30.

■ ■ ■ **Ålands natur och miljö:** Vi planerar en vandring på Kumlinge söndage 5.10. Vi tar färjan från Hummelvik kl 11.40 (samakning från Norragatan 13 kl 10.30) och sedan taxi till kyrkan. Därifrån vandrar vi till det gamla stenbrottet som var i bruk en period i början av 1900-talet. Vi besöker även kyrka med sina underbara vägg- och takmålningar. Färjan är tillbaks i Hummelvik kl 16.50. Eftersom vi måste ha taxi eller annan skjuts på Kumlinge, pga den korta tiden mellan färjorna, så behöver vi få era anmälningar senast torsdag 2.10. Ring till Agenda 21-kontoret tel 17230 eller 12771.

■ ■ ■ **Ålands synskadade:** Rehabiliteringshandledare Carina Willberg besöker Åland tisdag 7 till och med torsdag 9.10. Den som vill träffa henne kan ta kontakt på telefon 02251 9076 eller mobiltelefon 040 511 3346 eller på e-post carina.willberg@fss.fi

■ ■ ■ **Ålands ungdomsförbund:** Sista anmälningsdag för deltagande i Unga Band är på fredag, 3.10!

■ ■ ■ **Ålands ungdomsförbund:** Sista anmälningsdag till Höstlägret 17-19.10 2008 är måndag 6.10!

■ ■ ■ **Ålands ungdomsförbund:** Ordförandeträff på ÅUF:s kansli (Skarpansvägen 28) nu på torsdag kl 19.00.

■ ■ ■ **Önningeby hembygdsförening:** Kom ihåg extra årsmötet 7.10 kl 18.30 vid Önningebymuseet. Stadageenliga förhandlingar samt stadgeändring, andra behandling.

Här är gurkarbetare och mannekänger

Det har varit lätt att få information om de här tämligen nya fotografierna. En massa trevliga

hjälsamma människor har hört av sig med en mängd information.

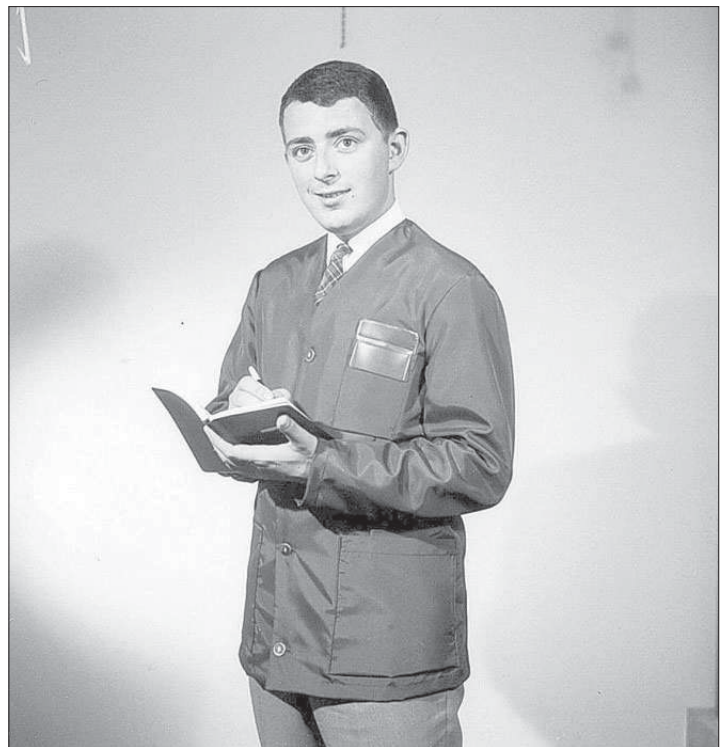
Det berättar Chatarina Lönnroth-Sundman vid Ålands museum som tagit emot uppgifterna. Snart kommer nya om-

gångar av bilder i Vem är vem.

KIKI ALBERIUS-FORSMAN
kiki@nyan.ax
tfn 528 451

På jobb. Männerna på gurkfabriken är från vänster Robert Mattsson, Astor Norrgårds-Astor Karlsson, Olof Lindström och Runar Mattsson. Robert och Runar är bröder. Gurkfabriken gick under namnet Ålands frukt- och grönsaksförädlare, som existerade till för några år sedan. Fotot torde vara från slutet av 1950-talet eller början av 60-talet. Foto: ÅLANDS MUSEUM/FOLKE ROSTÉN

Mannekängade. Den manliga mannekängen är Kjell-Åke Carlsson/Sonesson född 1942 i Höganäs i Sverige. Gift med Gudrun Sonesson från Pargas. Kjell-Åke jobbade cirka sex år i Rocky Ab. Familjen flyttade sedan till Sverige och bor nu i Helsingborg. Kjell-Åke utbildade sig till keramik och ställde ut i Mariehamn. Han har också jobbat som bildlärare. Foto: ÅLANDS MUSEUM/FOLKE ROSTÉN

Jobbar med gurkinläggning. Kvinnorna är från vänster: Lydia Westling, Louise Karlsson gift Mattsson, dotter till Astor Karlsson. Längst till höger står Eivor Johansson, senare gift Eriksson. Foto: ÅLANDS MUSEUM/FOLKE ROSTÉN

Bor på Öland. Den kvinnliga mannekängen är Barbro Kamras född Sandström. Rocky var ett svenskt företag ägt av Filip Kamras, Barbro svärfar. Barbro Kamras var chef på Åland. Barbro Kamras driver idag tillsammans med maken Börge, Vida museet på Öland, som ställer ut berömda konstnärer från hela världen. Foto: ÅLANDS MUSEUM/FOLKE ROSTÉN

Ny förening. Så här ser den första styrelsen ut för den nybildade föreningen "Hela Norden ska leva". Foto: PRIVAT

Norden ska leva i nybildad förening

För första gången stod Åland värd när finlands-svenska landsbygdsriksdagen höll sitt tionde möte nyligen. Den stora nyheten i jubileet blev grundandet av föreningen "Hela Norden ska leva".

mark, Ragnar Stefansson från Island samt Mikael Erickson från Åland.

Deltagarna som kom från Sverige, Norge, Danmark, Island, Estland och Finland informerades om de senaste rönen inom landsbygdsutvecklingsforskningen. Den visar att landsbygdens attraktionskraft blir allt starkare. Detta visar sig bland annat i livsstilsförändringar och ökad energi- och miljömedvetenhet.

Kommun- och servicestrukturens reformprocess lyfter fram byarna som en värdefull resurs i utvecklingsarbetet. Landsbygdsriksdagen deltog också i Skördefesten i Jomala. (mt)

Släktflyget lyfter igen på höstlovet

■ Vid valborgshelgen arrangerade Axtours.ax och Air Åland ett så kallat släktflyg mellan Mariehamn och Vasa. Nu lyfter planet igen, den här gången sker resan under höstlovet.

I måndags hade arrangörerna fått in 18 stycken anmälningar och var därmed två passagerare från miniantalet. Planet lyfter från

Mariehamns flygfält torsdag 16 oktober klockan 12.10 och är tillbaka på Åland söndag 19 oktober klockan 14.30.

Redan nu kan den intresserade boka in sig på släktflygen kring jul och nyår. Hela tre olika avgångar från Mariehamn är inplanerade; 23 december, 28 december samt 4 januari. (mt)

Nyan rättar

Bara odlarna bakom kampanj

■ Det är bara föreningen Ekologiska odlare på Åland som driver kampanjen mot odling av genförandrade grödor på Åland. De andra sammanslutningarna som nämndes i artikeln i lördagens tidning står vid sidan om.

Annonsera i den tidning du själv läser!

Ring och tipsa! 0457-313 4444

DRAGSPELSFEST PÅ BREIDABLICK

Dalapolisens spelmän
lördag 4.10 kl. 19.30

Därefter dans till Åland Accordion Club. Servering och lotteri. Entré 12 €. Biljettkassan öppnar kl 18.30.

Begränsat antal biljetter för Guldklubbsmedlemmar

ANDELSBANKEN FÖR ÅLAND

ECKERÖ LINJEN

SPELA BINGO med lyckotavla

På PAF Casino
på Torggatan 14
alla TORSDAGAR kl. 19

- 5 raders BINGO
- Lyckotavla, vinster 34€ – 336 €
- Kvällens poängplockare: 3 kg kaffe och 1,5 kg kaffe

Kärnkraften och Östersjön

torsdag 2.10 kl 19.00
i grupprummet på
Stadsbiblioteket

Hur radioaktiv är Östersjön?

Hur påverkar kärnkraftverkens kylsystem fiskstammen?

Vad är på gång i Finland?

Medverkande:
Per Hegelund, Sverige
Gerd Söderholm, Finland

Arr: Ålands Natur och Miljö och Östersjöfonden

Tipsa SPORTEN
dygnet runt
Tel 0457 324 4444
nyan.ax

Jan Kronholm
Epost: jan.kronholm@nyan.ax
Telefon: 528 466

kultur

”Han är intelligent och verkar vara beredd att hjälpa USA in i en mer realistisk världsbild, snarare än att spä på myter.

SUSAN FALLUDI, FÖRFATTARE, OM BARACK OBAMA I DN

Beröm för Frida Jansson

Kan nästan föra tankarna till Jeanette MacDonald, skriver SvD

Åländska sopranen Frida Jansson får positiva recensioner i "Show Boat" som hade premiär på Sörmlands Musik & Teater i Eskilstuna i lördags.

Svenska Dagbladet skriver till och med att Frida Janssons och Jan Kyhles duetter "kan nästan föra tankarna till den kända Hollywoodduon Jeanette MacDonald och Nelson Eddy".

Som Nyan tidigare berättat gör **Frida Jansson**, studerande vid Kungliga musikhögskolan i Stockholm, rollen som Magnolia i **Jerome Kerns** och **Oscar Hammersteins** kända musikal "Show Boat" (Teaterbåten) på Sörmlands Musik & Teater i Eskilstuna, en av teaterns största uppsättningar där också sångare från Sydafrika deltar. Premiär i kulturhuset Lokomotivet i Eskilstuna var det i lördags.

"Show Boat", som hade urpremiär 1927 handlar om ett teatersällskap som reser med flodbåt längs Mississippi och föreställningen berör motsättningarna mellan svarta och vita. På sin tid ansågs den radikalt genom att blanda svarta och vita skådespelare på samma scen. "Show Boat" bygger ursprungligen på en bok av journalisten **Edna Ferber**.

"Åländsk ton"

Föreställningen i Eskilstuna får över lag ett gott mottagande hos recensenterna och det gäller också Frida Janssons insats.

I Svenska Dagbladet, som citerades i ingressen, skriver **Bo Löfvendahl**: "Talangfulla Frida Jansson ger en åländsk ton åt Magnolia, den unga flickan som växer upp på båten. Hon är den som förändras mest under de 40 år berättelsen spänner över, innan musikalen landar i sin samtid 1927 (här markerat med charlestonnummer).

De täta duetterna mellan henne och **Jan Kyhles** tjusiga spelare **Gaylord Ravenal** kan nästan föra tankarna till den kända Hollywoodduon **Jeanette MacDonald** och **Nelson Eddy**."

Lagarbete

I Dagens Nyheter skriver **Sara Norling** att det är skönt att se en musikaluppsättning som inte förlitar sig på stjärnarnamn. Trots att uppsättningen också innehåller sådana, hon nämner **Thomas Roos** och **Ulrika Tenstam**, menar hon att uppsättningen i Eskilstuna framför allt är ett lagarbete som fått hela ensemblen, inklusive de lokala amatörkörerna, att lysa:

"Att det ändå blir lite sentimentalt ibland, särskilt kring kärlekshistorien mellan Jan Kyhles operettlike Gaylord Ravenal och Frida Janssons Magnolia, ligger i grundförutsättningarna och det får man nog helt enkelt ta i denna både kärleks- och omsorgsfulla uppsättning."

Chanstagnation

I Eskilstuna Kuriren skriver **Peter Uhlman** att det är en chanstagnation att ge "Teaterbåten" år 2008 i originaltappning: "Publiken kan lätt känna dammet kittla de olika sinnen. Men i den uppsättning som såg dagens ljus på lördagen lyser dammet med sin frånvaro, detta utan att regissören **Staffan Aspegren** egentligen städat särskilt mycket utan avtäck-er en traditionell musikal."

Uhlman skriver att greppet att ta femton sångare från Sydafrika kan diskuteras ur ekonomisk synvinkel men att det konstnärligt är en fullträff "som ger föreställningen trovärdig tyngd och styrka".

Uhlman tycker att det är roligt att se **Thomas Roos** åter i hemstaden och skriver vidare att: "Den unga åländskan Frida Jansson i dottern Magnolias roll sjunger

vackert, **Anna-Maria Hallgarn** och **James Lund** som artistparet Ellie och Frank svarar för den koreografiskt bästa insatsen men mest av allt glänser Eskilstunas egen skådespelerska **Marie-Chantal Long**".

Mycket på spel

I Södermanlands Nyheter skriver recensenten **Fride Jansson** att mycket stod på spel i Eskilstuna i lördags. "För det är inte var dag som någon sjösätter en så påkostad teaterbåt och lovar att visa upp den i två månader framåt."

Han noterar att musikalen är den största satsningen någonsin för Sörmlands Musik & Teater med ett sjuttio-tal på scenen och lika många med ansvar för allt annat plus flera samarbetspartners för att ro projektet i hamn.

Recensenten tror att satsningen har alla möjligheter att lyckas: "Åtminstone blev premiären i lördags en mycket underhållande kväll med fart och humor, snabba scenväxlingar, färgstarkt tjusiga kläder, skickliga solister, utomordentliga körsångare och en välspelande orkester."

Enligt Fride Jansson har man genomgående lyckats i rollbesättningen. Bland annat skriver han att: "Musikalveteranen Jan Kyhle och nykomlingen Frida Jansson lyckades också fint med kärleksparets olika förvecklingar och sjöng också mycket bra var för sig och tillsammans. Kanske var han lite för gammal i början och hon ännu lite för orutinerad i en talscen."

Recensenten berömmar också kören från Sydafrika, som "innebar att vi fick höra verkligt starkt pådrag i sången och att vi slapp teatersminkade vita..."

"Show Boat" ges i ett fyrtio-tal föreställningar till den 22 november.

JAN KRONHOLM
jan.kronholm@nyan.ax
tfn 528 466

Får beröm. Frida Jansson får positiva recensioner för sin roll som Magnolia i "Show Boat".

Foto: MATS BÄCKER

Vaknade glad morgonen efter premiären

–Det känns jättebra. Allt gick som det skulle. Nu kan man bara hoppas att folk tycker om föreställningen, säger **Frida Jansson** två dagar efter premiären i lördags.

På premiären var publiken i varje fall entusiastisk.

–Men en premiärpublik brukar ju vara positiv, säger Frida.

När Nyan når henne är hon tillbaka i Stockholm och skall just stiga på en buss till en sånglektion.

–Jag har nästan ledig dag i dag, säger hon.

På onsdag ger man nästa föreställning av "Show Boat" i Eskilstuna.

–Och sedan rullar det på med fem föreställningar i veckan, berättar hon.

Var det nervöst inför premiären i lördags?

–Både ja och nej. Det är klart att det är lite nervöst inför en premiär. Man laddar ju så mycket och vill verkligen att allt skall bli bra och det gäller inte bara en själv utan hela föreställningen. Man vill ju att alla skall lyckas.

Frida erkänner att hon inte sov mycket natten mot söndagen.

–Nej, det blev inte mycket sömn. Jag vaknade tidigt på morgonen och var fortfarande väldigt glad och det är en känsla som ännu sitter i.

Flera av recensenterna

ser den här uppsättningen av "Show Boat" som ett lagarbete, är det så?

–Ja, det är det. Jag är väldigt glad över att just de här personerna är med i föreställningen och vi har kommit jättebra överens hela tiden.

På premiären var det fullsatt och det ser lovande ut också i fortsättningen.

–Jag vet inte riktigt hur läget är i dag men redan ett par veckor före premiären hade man sålt en tredjedel av de 19.000 biljetter som finns till de 40 föreställningarna och det anses vara mycket bra, säger Frida Jansson.

JAN KRONHOLM
jan.kronholm@nyan.ax
tfn 528 466

Dans. Cape Town Vocal Group i en av föreställningens dansscener.

Foto: MATS BÄCKER

Vistrio. Tord Andersson i mitten flankerad av Mikael Fast, till vänster, och Pelle Fyrhed, till höger.
Foto: PRIVAT

Trio bjuder på Afzelius

Alla vänner av Björn Afzelius musik får nu en helkväll med Afzelius. Lördagen den 11 november arrangerar Visans vänner en konsert i tensalen på Ulfby gård i Jomala med fokus på Björn Afzelius.

Ecki Söderdahl i Visans vänner berättar att trion **Tord Andersson, Peter Fyrhed** och **Mikael Fast** från Sverige kommer att bjuda på ett program med Björn Afzelius visor. Söderdahl fick tidigare i år kontakt med Tord Andersson som i tiden spelat med Afzelius i flera olika sammanhang, bland annat på turnéer. Andersson erbjöd sig att samla några andra som han brukar spela med för en konsert på Åland. Programmet beräknas bli ett par timmar långt med en liten

paus i mitten och kvällen inleds med en supé som man kan boka direkt med Ulfby gård. Ifall det finns platser kvar kan man också komma direkt till konserten men gärna ser man att man förhandsboka. –Det finns endast 120 platser så det är nog bäst att boka om man vill förvissa sig om en plats på konserten, säger Söderdahl. Han berättar också att Visans vänner den här gången inte har gjort något särskilt utskick till sina medlemmar för att alla som vill vara med på konserten skall ha samma förutsättningar. **Inte minneskonsert** I februari blir det tio år sedan Björn Afzelius gick bort, men Ecki Söderdahl säger att konserten i oktober ändå inte skall ses som någon direkt minneskonsert. Men att

det ändå bör bli en kväll som bjuder på en hel del njutbar musik för alla vänner av Björn Afzelius visor. Tord Andersson är också aktuell med en alldeles färsk cd-inspelning med egna visor som kommer att finnas tillgänglig i samband med konserten. **Ungt klassiskt** Lite annat bjuder man också på under kvällen. Unga **Christoffer Isaksson**, som studerar gitarrspel, har engagerats för att dels spela litet bakgrundsmusik medan publiken anländer, dels i programmet bjuda på lite klassiskt gitarrspel. **JAN KRONHOLM** jan.kronholm@nyan.ax tfn 528 466

Dokument. Kallskänkan Daniela Johansson hör till dem som finns dokumenterade från Ålandsfärjans sista år.
Foto: PRIVAT

Ålandsfärjan har dokumenterats under vintern 2007 och våren 2008. Ålands sjöfartsmuseum genomförde ett dokumentationsprojektet ombord på färjan. –Målet var att med film, foto och intervjuer dokumentera livet ombord på Ålandsfärjan under det sista halvåret som fartyget trafikerade rutten Mariehamn-Kapellskär, berättar museichef **Hanna Hagmark-Cooper**. Det var i första hand vardagen för fartygets besättning som dokumenterades men ett antal passagerare blev också

förevisade. Arbetet utfördes av Sjöfartsmuseets etnolog **Harriet Sundblom** och filmaren/etnologen **Per-Ove Högnäs**. Det omfattande text- och bildmaterialet som har samlats in kommer att bevaras i Sjöfartsmuseets arkiv för framtida användning, men redan i höst kan de som är nyfikna ta del av arbetet i en artikel i Sjöhistorisk årsskrift för Åland nr 20 som kommer ut den 20 november. Dessutom kommer en dokumentärfilm om livet på Ålandsfärjan att visas på Ålands sjöfartsmuseum senare i höst. –Samtidsdokumentation av den här typen är en viktig del i Sjöfartsmuseets verksamhet och förhoppningsvis ska vi också i fortsättningen kunna genomföra liknande projekt, säger Hagmark-Cooper. **Utställningen med folkdräkter** i Ålands museum visas nu på sista veckan. I dag, tisdag, ges den som ännu inte har sett utställningen har ett tillfälle att

göra det. **Pär-Olof Jansson** presenterar hela utställningen under en lunchguidning som inleds kl 12. På torsdagskväll, 2 oktober kl 18 presenteras Mariehamns och Jomalas dräkter mera ingående och därefter, som sista kommun, presenteras Vårdös dräkt på lördag, den 4 oktober, kl 13. Söndag, den 5 oktober, är utställningens sista dag, berättar **Annika Dahlblom**, på museet. **Statens tonkonstkommission** har fördelat årets konstnärsstipendier. Bland dem som fick stöd finns **Magnus Lindberg**, som får ett fyraårigt stipendium, och **Markus Fagerudd**, som får ett treårigt. Femåriga stipendier gick till **Jukka Gustavson, Mikko Heiniö, Timo Korhonen** och **Jukka Perko**. Antalet ansökningar uppgick, enligt FNB, i år till 268 och 41 tonkonstnärer beviljades stipendier.

Alltid nära dig

30.9-5.10

Gris inre filé

PÍRKKA kg **12,95**

Entrecôte

Delfina kg **18,50**

Strimlat marinerat griskött

Euroshopper 700 g (5,36/kg) ask **3,75**

Smörgågsmedwurst

200 g, (EP 16,45/kg) **Snellman** pkt **3,29**

Lördagskorv

500 g (EP 4,98/kg) **Delfina** st **2,49**

ÅCA Hemvete

300 g (EP 4,16/kg) **ÅLANDS HÄGÅR** st **1,25**

Fruktcocktail

Euroshopper 820/500g (EP 3,38//kg) brk **1,69**

Fint socker

1 kg (EP 0,99/kg) **PÍRKKA** st **0,99**

OKTOBER MÅNADS PLUSSA ERBJUDANDEN

Gefilus saftdrycker

1 l, olika smaker
MED PLUSSAKORT
(EP 1,79/l) st **1,79**
UTAN PLUSSAKORT
(EP 1,99/kg) st **1,99**

Länkkorv

540 g **PÍRKKA**
MED PLUSSAKORT
(EP 2,94/kg) st **1,59**
UTAN PLUSSAKORT
(EP 3,68/kg) st **1,99**

Köttbullar *Atريا*

400 g
MED PLUSSAKORT
(EP 2,22/kg) ask **0,89**
UTAN PLUSSAKORT
(EP 2,72/kg) st **1,09**

Satsumer

1,5 kgs påse
MED PLUSSAKORT
(EP 1,32/kg) ask **1,99**
UTAN PLUSSAKORT
(EP 1,66/kg) ask **2,49**

Flora margarin

400 g
MED PLUSSAKORT
(EP 2,47/kg) ask **0,99**
UTAN PLUSSAKORT
(EP 3,72/kg) ask **1,49**

EXTRA

God betjäning. För dig.

- **Mariehamn:** Citylivs,
- **Brändö:** Einar Holmberg
- **Geta:** Getaboden
- **Föglö:** Föglöbutiken

- **Jomala:** Sven Mattsson
- **Lumparland:** Matboden
- **Vårdö:** Vårdö Närbutik
- **Saltvik:** Kvarnbo Butiken

Hennes drömkund är Bill Gates

Kunden i fokus. En bra säljare ska fokusera på kunden. Det är ett budskap som säljcoachen Ulla-Lisa Thordén förde fram på en föreläsning på Hotell Arkipelag igår. Foto: STEFAN ÖHBERG

Prisbelönt säljcoach föreläste på Åland

–Jag arbetar med ett hungerprojekt i Afrika, där vi försöker utveckla entreprenörskapet i Afrika och på det sättet motarbeta hungern. Den idén vill jag sälja in till Bill Gates, säger Ulla-Lisa Thordén. Skulle du lyckas? –Ja, det tror jag.

Ålands företagarförening, Ålands handelskammare och Ålands Köpmannaförening ordnade igår en föreläsning med säljcoachen Ulla-Lisa Thordén. Ett femtiotal personer samlades för att ta del av tips, tricks och idéer.

–Det viktigaste jag vill lära ut är att man ska tänka på vem det är man vill göra affärer med, och vad det är man

säljer. Om man till exempel säljer en kamera så är det ju egentligen upplevelser och minnen man säljer. Ofta fokuserar man för mycket på själva grejen.

Thordén talar mycket om att man ska fokusera på kunden. Teknik är bra, men att kunna ta människor och knyta an till dem är bättre.

–Man ska vara mer intresserad av kunden än av sig själv, och man ska lyssna på kundens önskemål och få kunden att berätta om sig själv. Det finns inget värre än en säljare som är för på och som pratar för mycket. De upplevs som jobbiga.

Drömkund

Thordén tipsar om att man

ska fundera på vem som är ens egen drömkund.

–Man kan träffa sin drömkund var och när som helst. Om man har funderat ut och vet vem han eller hon är är det lätt att haka på när man väl träffas.

Vem är din drömkund?

–Oprah Winfrey. För att hon har gjort så mycket för kvinnor i världen och för att hon är så bra på välgörenhet. Inte för att hon behöver mig, hon är redan väldigt bra på att sälja sig själv.

Thordén funderar lite till och kommer sedan på att en av världens rikaste män, Bill Gates, är en annan drömkund.

Varför?

–Jag arbetar med ett hung-

Fakta/Ulla-Lisa Thordén

Namn: Ulla-Lisa Thordén.

Är: Säljtränare, talare, författare.

Har: Arbetat som internationell toppmodell.

Gör: Arbetar som säljtränare och coach både i Sverige och internationellt, är ständigt uppbokad som talare i olika sammanhang och skriver böcker, artiklar och krönikor. Undervisar vid Handels-

högskolan, Drivhuset och Chalmers Innovation Centre i Göteborg och andra universitet samt ett flertal inkubatorer.

Böcker: Sälj dig själv och ta betalt (valdes till Årets sälj och marknadsföringsbok i Sverige 2005), Bli din egen – en bok för företagssamma och Saet pris på dig selv – sådan saelger du dit saerpraeg. Källa: www.thorden.se

erprojekt i Afrika, där vi försöker utveckla entreprenörskapet och på det sättet motarbeta hungern. Den idén vill jag sälja in till honom. Han är ju redan en av världens största givare.

Tror du att du skulle lyckas då?

–Ja, det tror jag. Jag skulle

förbereda mig oerhört väl. Det ska man alltid göra. Fundera ut vad det är som gör kunden intresserad, på vilket sätt affären skulle gynna honom.

MALIN LUNDBERG
malin.lundberg@nyan.ax

ÅHS tillmötesgår skolhälsovårdarnas önskemål

Läkarkontroll åter för årskurs 5

Från och med i höst är läkarkontrollen slopad i årskurs 5 på hela Åland. Orsaken är läkarbrist.

Nu vill ÅHS-styrelsen att den återinförs.

Skolhälsovårdarna på Åland har, genom Mona Himmelroos, skrivit till ÅHS-styrelsen där man beklagar att läkarkontrollen tillfälligt har tagits bort.

–Detta beslut väcker stor oro bland oss skolhälsovård-

dare eftersom alla nyligen gjorda undersökningar visar att barn och ungdomar mår allt sämre. Vi vill genom detta brev betona att skolläkarna är ett stort stöd för skolhälsovårdarna och kontinuiteten i undersökningarna är mycket viktig, skriver hon och framför önskemålet att läkarkontrollen införs på nytt nästa år.

Ombildar tjänster

ÅHS-styrelsen har inte kunnat prioritera en ny läkartjänst för

primärvårdens behov, men i budgetförslaget för 2009 heter det att två vakanta hälsocentralläkartjänster kan ombildas till överläkartsjänster för att attrahera sökande.

Beslutet vid senaste mötet innebär att ÅHS-styrelsen har som ambition att återinföra läkarkontrollen 2009.

ANNIKA ORRE
annika.orre@nyan.ax
tfn 528 450

Skrev brev. Skolhälsovårdare Mona Himmelroos har på uppdrag av Ålands alla skolhälsovårdare önskat att ÅHS-styrelsen återinför läkarkontrollen i grundskolans årskurs 5.

Arkivfoto: PERNILLA BERGMAN

Med i kedja. Byggvaruhuset har ingått samarbete med bygg-handelskedjan Interpares AB.

Foto: ANDREAS DIENERT

MP-avtal ska ge lägre pris

Mariehamns parti ingår avtal med Sveriges största bygghandelskedja från och med onsdag.

Från och med den 1 oktober är Ab Mariehamns Parti samarbetspartner med Interpares AB. Interpares kanske inte låter bekant, men många ålänningar har hört talas om Woody Bygghandel, som är namnet på en del av de byggvaruhus som ingår i Interpares-kedjan. Kedjan är Sveriges största bygghandelskedja.

Samarbetet berör Mariehamns partis Byggvaruhuset.

Byggvaruhuset har verkat utan kedjebindningar men tog nu steget in i samarbetet för att fortsättningsvis kunna erbjuda sina kunder bättre priser, sortiment och villkor. Man anger också som motivering att det tar mycket tid och resurser att hitta de lägsta priserna och förhandla fram avtal med olika leverantörer.

Gradvis förändring

För kunderna märks samarbetet gradvis säger varuhuschef Patrik Törnroos.

–De gemensamma leverantörerna går via Interpares från och med onsdag. Med de nya leverantörerna inleds samarbetet gradvis.

Sortimentet blir mer svenskt än tidigare.

–På butikssidan, till exempel skruvar och hammare, har vi redan mycket från Sverige. En del tyngre materialet som skivor och isolering, som vi tagit från den finska sidan, ökar från svenska sidan.

Blir det billigare för kunden?

–Vi hoppas det. Vi tror att Interpares ska vara så duktiga på att förhandla att de får bättre avtal.

NINA SMEDS
nina.smeds@nyan.ax

Quedro fortsätter att utvecklas

■Det åländska teknikföretaget Quedro fortsätter att växa på både teknik- och marknadsidan.

Kontoret i Mariehamn har fått tillökning av ytterligare en medarbetare, Zainabu Nyamor. Kontoret i Stockholm får dessutom ny adress från 1 oktober. Quedro lämnar då den flytande lokalen på Strandvägen och flyttar in till Kungsgatan mitt i centrum.

I höst ska företaget koncentrera sig på att vidareutveckla de tre huvudprodukterna Mobidove, Mobimact och Mobieg, sågs i ett pressmeddelande.

Maskintätt. Jordbruksmaskiner, bussar och transporter kör ofta på Ödkarbyvägen. Vägrenen är obefintlig, så det finns inte mycket plats för fotgängare.

Gång- och cykelväg önskas i Ödkarby

Henry Lindström, Runar Karlsson och Richard Björklund har lämnat in en motion till Saltviks kommun. Det man ber om är en gång- och cykelväg längs Ödkarbyvägen förbi Ödkarby skola.

–Det är många barn som rör sig här varje dag, och sikten är nästan obefintlig, säger Lindström.

Önskemålet om en gång- och cykelväg i Ödkarby är inget nytt. Redan på förra fullmäktigemötet diskuterade saltvi-

karna en gc-bana från Krok-lund ända till Kvarnbo.

–Men eftersom den vägen inte räknas som huvudväg går landskapet inte med på att bekosta det, förklarar Lindström.

Istället hoppas han nu, tillsammans med centerkollegorna Runar Karlsson och Richard Björklund, att kommunen själva ska bygga en gc-bana förbi Ödkarby skola och att landskapet ska gå in med ett bidrag.

–Vi vill ha en cykelväg från stora vägen, förbi skolan fram

GC-förespråkare. Henry Lindström vill att Saltviks kommun ska bygga en gång- och cykelväg förbi Ödkarby skola. I nuläget är det dålig sikt längs den krokiga vägen där det dagligen rör sig många barn.

till vägskälet längre fram. Som det ser ut i dag är sikten nästan obefintlig, och det finns ingen vägren att hålla sig på.

Många jordbruksmaskiner

Enligt Lindström är fotgängare och cyklister en vanlig syn på vägen vid skolan.

Liksom traktorer och andra jordbruksmaskiner.

–Och tanken på en gång- och cykelväg väcktes egentligen när de byggde värmeanläggningen här i våras, dit kör det många stora transporter.

Lindström tillägger att en

gc-bana även kan vara bra ur friskvårdssynpunkt.

–I Eckerö och Lumparland ser man att det rör sig mer folk ute nu sedan de fick gc-banor. Folk känner sig väl tryggare.

Motionen lämnades in för två veckor sedan. Den be-

handlades av kommunstyrelsen på ett möte i går kväll.

MALIN LUNDBERG
malin.lundberg@nyan.ax

Foto: ERKKI SANTAMALA
erkki.santamala@nyan.ax

DAN'S KAROSS & MOTOR

- Utför försäkringskador (egen riktbank)
- Däck, fälgar och balansera
- Hjulinställning
- Utför avgastest
- Utför plastreparationer (bil)

Strömma, Saltvik
Tel 0408 423 900
ÖPPET: mån-tor 8.30-16.00
fredagar 8.30-14.00

SUSSIS TAXI
Kvarnbo

43 413

mobil Sussi 0457 361 3357
mobil Janke 0457 595 7833

BEHÖVER DU SERVICE PÅ DIN BIL?

Vi hjälper dig med t.ex.

- oljebyte
- byte av sommar-/vinterdäck
- reparation av krockskador
- andra reparationer

CGS Ring oss på tel **0457 343 0792**
Vi hjälper dig snabbt och billigt!
Vi finns i Godby, ring så berättar vi mer

Haraldsby mek.

- Avgastest
- Framvagnsjustering
- Reparationer
- Plåtarbeteten

Tfn verkstad 41427
Mobil 040 503 2239

Nyhet!
Crescent BARNVAGNAR

Classic
M300
Compact

VI SMA
I Matkrokens hus, Ödkarby
Tel. 04573613230
vismabutiken@hotmail.com

Sopbil
0400 529 190
Taxi
0400 529 640

J Kuhlmanns
Saltvik Krokland åkeri
Tel 48 077

Telefonkatalog på nätet
www.nyan.ax

Julstämning på HavsVidden

Boka årets julfest. Välj från säsongens meny eller njut av vårt ljuvliga julbord där traditionella rätter möter åländska specialiteter. Vårt julbord serveras 5–20 december.

Julbord 47 €
inkl. glögg och kaffe

Boka bord på tel 49 408.

HavsVidden Åland
www.havsvidden.com
018 49 408 | ★★★★★

Fest i Godby, mitt på Åland!

HALLOWEEN FEST
Lördag 1 november
Svenska coverbandet UNDER YTAN spelar rock-covers
Halloweenmeny
2 rätter 27 €,
3 rätter 32 €
Entré 7 €. Fri entré för matgäster och maskerade

JULFEST
För firman, föreningen, stort eller litet sällskap. Godby Hotell är ett trevligt ställe för er julfest!
Danskvällar i december:
5.12 Conny Henrix
12.12 Musikmakarna
13.12 Musikmakarna
övriga kvällar på förfrågan
Ring så skickar vi julfestmeny

GODBY HOTELL
hotell · restaurang · café
Engelsgränd 2, AX-22410 Godby tel +358-18 41170
info@godbyhotell.ax www.godbyhotell.ax

WIRRANS
THAI HOUSE / RESTAURANG & CAFÉ

Vi serverar **LUNCHBUFFÉ** måndag-fredag kl 10.30–14.00
Thailändsk mat, husmanskost och sallad, 7,60€

☛ **Thai House/Restaurang & Café**
Godby tfn 41 996. Mån-tor 10.30-21, fre 10.30-22, lör 11-22, sön 11-21

Nu öppnar vi i Mariehamn!
Ålandsv. 40, tel 15 834. Öppet: 10.30-19.00
LUNCHBUFFÉ måndag-fredag 10.30-14.00

Vansinnesprojektet s

Kinkig frukt. Päronet är mer svårödlat än äpplet. Det trivs bäst i lä på söderslutningar och träden behöver beskåras rejält så det inte blir för mörkt inne närmast stammen. För kalla vintrar vill de inte heller ha.

Det sjuder av aktivitet på Karl-Ers i Finström Tjudö. Skördesäsongen är i full gång och totalt är det 33.000 äppelträd och 5.000 päronträd som ska plockas rena. Päronträd som enligt konsulenterna aldrig skulle klara sig i det åländska klimatet.

–De sa att det var ett vansinnesprojekt. Det gjorde bara att man blev ännu mer stimulerad. Man ville motbevisa dem, säger fruktodlaren Kristian Karlsson.

Det är bråda dagar på **Kristian och Annika Karlssons** gård i Tjudö nu när gårdens alla frukter ska skördas.

–Det är väldigt intensivt under de här veckorna, säger Annika och berättar att man just nu plockar, sorterar och packar äppel och päron för allt vad tygen håller.

För några år sedan nådde Kristian och Annika en punkt då de var tvungna att välja, antingen utöka odlingarna och verkligen satsa, eller minska ner och börja med något annat.

–Vi bestämde oss för att satsa. Det innebär bland annat att vi tagit bort gamla äppelsorter som marknaden inte vill ha längre, vi nyplanterar och ökar effektiviteten.

Först i Finland

För fyra år sedan planterade paret sina första päronträd. I och med det blev de de första yrkesodlarna i landet som satsat på päron.

–Från början gjorde vi det

som ett experiment. Vi planterade 1200 träd, och sedan har vi planterat fler allt eftersom.

Kristian berättar att konsulenterna på Åland tyckte att det var vansinnigt att satsa på päronodling här.

–Egentligen passar det bättre att odla päron i södra Sverige och Danmark, där klimatet är mildare. Men de senaste vinternarna har vi haft ett liknande klimat här, så träden har klarat sig bra. Men vi är medvetna om att de kan stryka med om det blir en riktigt kall vinter.

Vilka andra skillnader är det med att odla päron jämfört med äppel?

–Päron är mer arbetskrävande och kostar mer. Plantorna är dyrare och det är högre kostnader för planteringssystemen. Beskärningen är mer arbetskrävande, det är mer pyssel med dem överhuvudtaget.

Kristian tillägger att efterfrågan på päron är bra. Det mesta som produceras på Karl-Ers skickas till riket, men en del säljs här på Åland.

–Och nu på Skördefesten när vi var med på Limnäs gård märktes det att det finns ett stort intresse för just päron.

Testa nytt är halva nöjet

Förutom äppel och päron odlar Kristian och Annika även körsbär. Och i år har man för första gången provat lyckan i jordgubbslandet.

–Att experimentera och testa nytt är halva nöjet. Det är lite av min hobby, säger Kristian.

En av de senaste investeringarna är tre stora kylrum som byggdes i våras. Där lagras frukten tills dess att den ska säljas.

Har ni några andra nyheter på gång?

–Visst finns det planer på hur man kan utveckla ännu mer. Egentligen kan man göra hur mycket som helst bara man har tillräckligt men energi. Drömmar och funderingar finns det alltid.

MALIN LUNDBERG
malin.lundberg@nyan.ax
Foto: ERKKI SANTAMALA
erkki.santamala@nyan.ax

I denna ljuva skördetid. Päronträden dignar i Kristian och Annika Karlssons odling. Just nu skördas.

Nysatsning. Inför den här säsongen byggde Kristian och Annika tre nya kyllager för äpplena. Där förvarar man frukten tills dess att den säljs.

Många sysselsätts. Under de bråda höstveckorna har Kristian och Annika Karlsson många i sin personal. Här är det Dzintra Sāpa och Antra Nezdulrina från Lettland som sorterar äppel.

som lyckades

dar man Concord, ett vackert dropformat päron som smakar sött och gott.

Ljunggrens Kb

Inre grisfilé kg 11,95

Länkkorv WJD st 2,15

Edamer ost ÅCA kg 7,90

Berlinermunk Ålandsbagarn st 0,79

Rostbröd Euroshopper st 1,15

Bananer kg 1,79

K FINBY, SUND. TEL 45 813
Öppet: må-fr 10-18, lö 10-14

Sleep in Silk

Lyckänsla på resan

Fjäderlätt reselakan/sovpåse
100 % siden, vikt endast 150 g
Idealisk för dig som vill resa med lätt packning.
Över- och underlakan är ihop-syddas med en särskild ficka för kudden. Förpackad i sin påse blir den inte större än 15 x 20 cm.
Färg: kornblå, marinblå, offwhite och grön.

Beställ på www.meditec.fi eller ring 040 700 2854 eller besök oss!

M Meditec
Markusbölevägen 55
AX-22310 Pålssöle

DIN ARBETSGIVARE

OPTINOVA

I FRAMTIDEN

Industrivägen 5, AX-22410 Godby, Åland, tel 32 900
E-post: arbete@optinova.fi hemsida: www.optinova.com

29 november kör vi igång med vårt populära

JULBORD!

Boka gärna på tel. 49 530.

SOLTUNA
restaurang & café
Getabergen
tel. 49 530

Välkomna!

POSTEN ÅLAND

Från torsdag 2 oktober kommer Posten i Godby att ha kvällsöppet på torsdagar 9–18.

VÄLKOMNA

POSTEN Godby, von Knorringsvägen 2, 22410 GODBY • TEL 018-41 331
Öppettider: Mån-ons, fre 09.00 – 17.00, tors 09.00 – 18.00

Godby Mässan 15-16 november

tfn 0457 5267 449
E-post: jloffe@aland.net

Kär i en 50-årig padda

Jaa, då var den korta men välbehövliga semestern slut... Fort gick det! Solen skiner, havet glittrar och palmerna svajar i havsbrisen, och skolan har börjat med buller och bång.

Veckan innan skolan började arrangerades en välkomstvecka för alla studenter, vilket innebar att Hawaiian Pacific University bjöd på allehanda aktiviteter såsom utflykter, spelningar, föreläsningar och gratis mat, mums.

Det var faktiskt riktigt roligt att åka på utflykter, vi åkte omkring i gula amerikanska skolbussar, precis som de man sett på film! Lärarna har tagit mycket väl emot oss, och försöker hjälpa till på alla sätt och vis. Hela skolväsendet känns mycket mer personligt, till skillnad från anonyma Stockholm.

En annan sak jag reagerat på är att det var otroligt många föräldrar här under välkomstveckan, nästan fler föräldrar än studenter.

Vadå, tänkte vi icke-amerikaner, är det populärt med vuxenstudier här? Eller är det bara för att vi är på Hawaii som alla föräldrar vill komma med och lyxa till det lite? Men nej, tydligen är det alltid så att de flesta föräldrar i USA följer med sina vuxna (!) barn och styr och ställer då de skall börja studera på universitet. Ungefär som när vi har inskolning på dagis, med andra ord... "Släpp fångarna loss, det är vår", ville jag sjunga till dem alla.

Trots att skolan tar mycket tid från oss studenter, så är

Aloha Åland

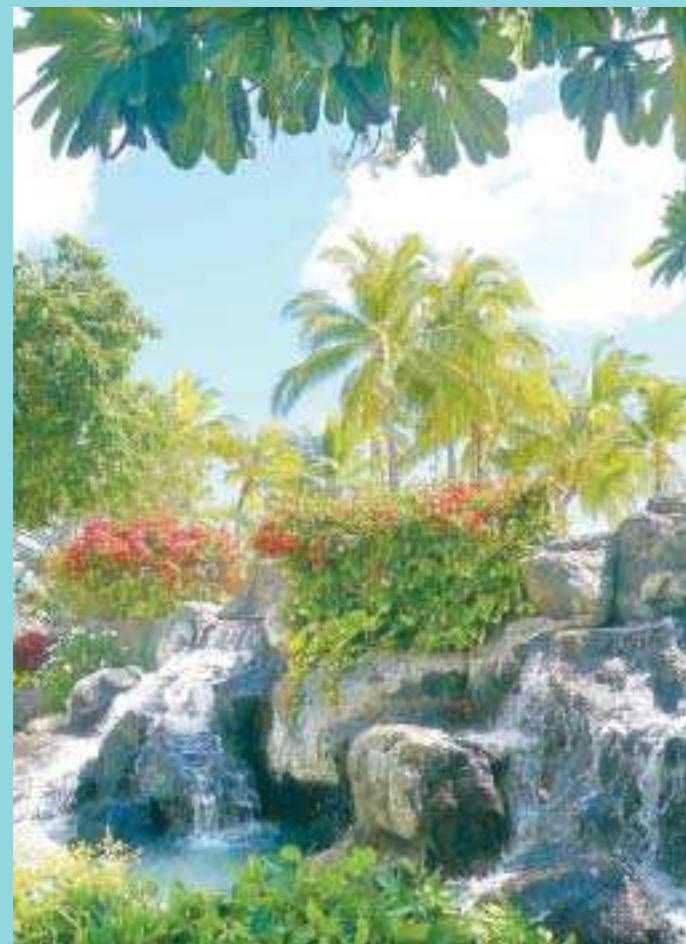

KAROLINA GOTTBERG

de flesta av oss här en kort tid, och inte är man på Hawaii BARA för att gå i skola, då kunde jag lika väl ha stannat i gråa kalla Norden!

Så i helgen stack vi äntligen bort från storstadslivet i Honolulu, upp till nordvästra kusten på vår ö, North Shore. Det är där som surfarna i världsklass övar och tävlar, på den världsberömda – och ökända stranden Pipeline. Vågorna där är så stora vintertid att de bildar en tunnel som surfarna sedan åker i.

Det var underbart vackert där! Vi bodde i en liten stuga vid stranden i en surfby, hyrde varsin cykel och åkte på små upptäcktsfärder, med djungeln och bergen vid vår ena sida och havet vid den andra. Största tiden spenderade jag dock precis under havsytan med en av världshistoriens viktigaste uppfinningar – snorkeln.

Karolinas nya favorit. En charmerande havssköldpadda och ett par vackra naturvyer bjuder Nya Ålands krönikor på från Hawaii.

Härrigud vad jag snorklade. I timtal gled jag omkring i det ljumma havet, spanade på fiskar i tusentals olika former och färger. Fast fingrarna blev till russin och kroppstemperaturen sakta sjönk, snorklade jag på. Den absoluta höjdpunkten kom när vi cyklade till Turtle Beach, för gissa vem

som fanns där om inte mindre än 24 havssköldpaddor som dagligen hänger vid just den stranden! De tumlade omkring i vågorna, gled förbi och bytte ögonkontakt med mig, och några släpade låångsamt upp sig på stranden för en mysig tupplur. Flertalet var i 50-årsåldern, och vägde

cirka 150 kg. Och jag - jag blev kär!

Att en 50-årig padda i tungviktarklassen skulle bli min Hawaii-flirt, det trodde jag inte! Men se där vad livet kan ha för överraskningar och gåvor, bara man kikar lite runt hörnet, och vidgar sina vyer en smula.

Livet är kort, livet kan vara sjuttons tråkigt eller riktigt magiskt, och det är faktiskt vi själva som skriver innehållsförteckningen. Lika klyschigt som det låter så är det sant. Min innehållsförteckning är inte helt klar, men innehåller en hel massa äventyr och nya paddor att möta!

Följ sjövädret med Nya Åland på hemsidan och i mobilen

Sjövädret som sms

För aktuell sjöväderprognos skicka: PROGNOS SJÖ MÄRKET till 173521
Kostnad 60 cent

Fler sjödistrikt:
Bogskär, Bengtskär, Flötjan, Kumlinge, Kökars ören, Lågskär, Märket, Nyhamn, Utö, Svenska Högarna

För femdygnsprognos skicka: PROGNOS SJÖ MÄRKET 5

nyan.ax

Vinnare. Enklinge-sniporna vann Kumlinges första gäddfisketävling för damer och får sitt förstapris av Markku Lahtinen. Från vänster Christina Grönvall, Agneta Enqvist, Markku Lahtinen och Anne-Maj Enqvist. Foto: PRIVAT

Alla fick napp i damfiske

Premiären för Kumlinge gäddfisketävling för damer blev lyckad. Alla lag fick napp och man talar om en fortsättning.

–Vi är riktigt nöjda, säger **Agneta Enqvist** från arrangörerna. Nästan samtliga var också med på bastu och middag efteråt på Bärö.

Sju lag deltog och nästan 45 kilo gädda drogs upp trots Enqvists farhågor om dåligt fiskeväder. Alla lag fick också napp vilket kan verka sporrande för framtiden.

Lagen var uteslutande från Kumlinge, men för nästa år finns eventuellt planer på att utvidga tävlingen.

–Vi måste diskutera med fiskelagen om det blir större nästa gång.

Gädda på 6 kilo

Den enda dramatiken som uppstod var i vissa båtar när de stora gäddorna skulle ombord.

–Som arrangör är man rädd att det ska uppstå olyckor eller haverier, men inget hände.

Det vinnande laget var Enklinge-sniporna med 14,50 kilo fisk. I laget ingick **Christina Grönvall**,

Christina Grönvall, Solveig Pettersson och Anne-Maj Enqvist fick de största gäddorna. Foto: PRIVAT

Agneta Enqvist och **Anne-Maj Enqvist**. Största gäddan som vägde 6,06 kilo fick **Solveig Pettersson**. (ns)

Kumlinge gäddfisketävling för damer

1. Enklinge-sniporna 14,50 kg (Christina Grönvall, Agneta Enqvist och Anne-Maj Enqvist), 2. Pruseluskorna 12,54 kg (Solveig Pettersson och Anneli Koskinen), 3. Team Draget 4,92 kg (Berit Johanson och Gunilla Henriksson), 4. Team Tantorna 3,76 kg (Rita Kaaling och Alice Persson), 5. Team Juni 3,32 kg (Marianne Ekblom och Siv Schåman), 6. Armagäddan 3,26 kg (Anki Schåman och Monika Holmström), 7. Team Növlarna 2,26 kg (Pia Grönvall, Åsa Jansson och Gun-Britt Lindblad-Enqvist)

Största gäddan: Solveig Pettersson 6,06 kg, Christina Grönvall 4,36 kg och Anne-Maj Enqvist 4,24 kg.

Åland 24 firar ett år i rutan

Åland 24 började sändas 1 oktober 2007. På onsdag firar kanalen ett år med en extra fullmatad sändning.

Tittarna får utöver den vanliga nyhetssändningen också ta del av ett studioprogram där programledarna berättar om året som gått.

Vidare sänds ett program var av Påfågel, Sportmagasinet, Trål och Rakt på. Sändningarna startar klockan 18.30, 19.30, 21.30, 22.30 och 23.30. Åland 24 sänds i lokalkanalen samt via IPTV och på www.24.ax. (mt)

Jubileum. Med anledning av att Åland 24 fyller ett år bjuder man på en extra fyllig sändning. Foto: ANDREAS DIENERT

DIN SPORT & FRITIDSBUTIK!

VI FYLLER 10 ÅR och firar med JUBILEUMSPRISER

FRITIDSDRÄKT 99€ (129 €) varmfodrad, dam & herr

NORRAGATAN 9, tel. 16 489, fax 16 589. **Öppet 9-17.30 lörd. 10-14**

**Vill du synas i TV?
Har du någon talang du vill visa upp?
Är du mellan 7-14 år?**

**Kom till oss!
Lördag 4/10 kl. 11.00**

Åland24

Uppgårdsvägen 6, i samma hus som Nya Åland
Kontakt: Lise Kalén 018-528 402

Åland24

- Se det med egna ögon

Finländaren **Carl Gustaf Ehrnrooth** har valts till styrelsemedlem för stiftelsen som övervakar Guggenheim-museerna. Guggenheim-museer finns bland annat i New York och Bilbao.

riksnytt

Wärtsilä har fått en pakistansk order på ett kraftverk för över 130 miljoner euro. Kraftverket ska levereras färdigt att sättas i drift till bolaget Nishat Chunian Power, som producerar el för det stamnätet i Pakistan.

Arbetsgivare vill betala mindre för alterneringsledigheter

HELSINGFORS. Arbetsgivarna skulle vilja betala mindre för alterneringsledighet. Finlands näringsliv EK, som representerar företagen, anser att arbetsgivarnas andel på 52 procent av kostnaderna borde minskas avsevärt.

Saken dryftas för tillfället av den så kallade Sata-kommittén, som vill reformera socialskyddet. En lösning borde nås före årsskiftet.

För tillfället är kostnaderna för alterneringsledigheterna cirka 90 miljoner euro, av vilket arbetsgivaren betalar drygt hälften, staten en tredjedel och löntagarna knappt en femtedel. 6000–7000 människor utnyttjar årligen möjligheten till alterneringsledighet.

EK motiverar sin ovilja att finansiera alterneringsledigheterna med att systemet inte längre motsvarar dess ursprungliga idé.

–I början trodde man att alterneringsledigheten skulle ha en positiv inverkan på sysselsättningen och att människorna skulle till exempel utbilda sig under sin ledighet. Nu har den blivit en allmän sabbatsledighet. Om och när systemet för alterneringsledighet fortsätter att existera, anser vi att också finansieringen borde reformeras, säger EK:s expert **Johan Åström**. Också Sata-kommittén har förutom ledighetens längd och finansiering diskuterat vad som borde krävas av aktiviteterna under ledigheten.

Åström har ännu inte en modell eller ett förslag till hur stor arbetsgivarens andel av kostnaderna borde vara. Åström anser dock att arbetsgivarens andel borde ”minskas avsevärt” och

Arbets sökande. För att man ska få alterneringsledigt måste det finnas en vikarie som är en arbetslös arbetssökande. Bilden visar hemsidan för Ålands arbetsmarknads- och studieservicemyn-dighet.

att de som utnyttjar systemet, det vill säga arbetstagarna, borde stå för en större del av finansieringen.

FFC, som representerar arbetstagarna, anser att det inte finns behov av att ändra på finansieringsmodellen för alterneringsledighet. FFC:s jurist Anu-Tuija Lehto anser att alterneringsledigheterna minskar arbetslösheten och att det är motiverat att arbetsgivarna står för en del av kostnaderna.

Alterneringsledigheterna fortsätter enligt det nuvarande avtalet fram till slutet av 2009. Regeringen har för avsikt att göra systemet med alterneringsledigheter permanent, men enighet om finansieringen måste först uppnås.

Arbetsminister **Tarja Cronberg** (gröna) vill inte ändra på finansieringen, eftersom hon

Fakta/Alterneringsledighet

- Alterneringsledighet förutsätter ett avtal mellan arbetsgivaren och arbetstagaren.
- En arbetstagare, som ansöker om alterneringsledighet, måste ha varit minst tio år i arbetslivet.
- Den som ansöker om alterneringsledighet måste före ingående av avtal om ledighet ha arbetat 13 månader för samma arbetsgivare. Dessa månader får innehålla 30 dagar oavlönad frånvaro.
- Alterneringsledigheten kan till längden vara cirka 3–12

- månader.
- Ersättningen är, beroende på yrkesverksam tid, 70 eller 80 procent av arbetslöshetsdagpenningen.
- Vikarien måste vara en arbetslös arbetssökande.
- En ny alterneringsledighetsperiod är möjlig om man varit fem år på jobb mellan perioderna.
- Systemet med alterneringsledigheter har varit i bruk sedan 1996. Sammanlagt cirka 120.000 personer har utnyttjat möjligheten. (FNB)

anser att det nuvarande systemet har fungerat bra.

–Arbetsgivarna gynnas av att arbetstagarna är produktiva och arbetsförmögna. Målet för alterneringsledig-

heten kommer möjligtvis att ändras i framtiden: istället för att lindra arbetslösheten, kunde ledigheten förebygga utbrändhet, sade Cronberg på måndagen.(FNB)

ternatet på torsdagen. Också vid Kauriala högstadium i Tavastehus har det skickats sms om ett hot om skottlossning. Ingen skola evakuerades på måndagen. Polisen tar kraftigt avstånd från alla falska rykten. (FNB)

Fortfarande rykten om hot mot skolor

TAVASTEHUS/IDENSALMI. Rykten om att skolor utsatts för hot ledde på måndagen åter till att många elever stannade hemma.

I Idensalmi stannade ett hundratal elever i stadens gymna-

sium stannat hemma på grund av ett rykte om att skolan utsatts för hot på Internet. Polisen fick dock inte fram några bevis för hotet.

I Tavastehus stannade tiotals elever hemma på grund att det ryktades om att yr-

kesskolan Tavastia hade utsatts för hot. Direktör **Pekka Aalto** på samkommunen för för Tavastia kände dock inte till något verkligt hot. Enligt Aalto kan ryktena ha samband med att två röda ljus hade ställts framför elevin-

ternatet på torsdagen. Också vid Kauriala högstadium i Tavastehus har det skickats sms om ett hot om skottlossning. Ingen skola evakuerades på måndagen. Polisen tar kraftigt avstånd från alla falska rykten. (FNB)

Ekonomi

EU samlas till finanskrismöte

Minst tre europeiska banker förstatligas på grund av krisen på finansmarknaden. Samtidigt sätts förtroendet för de europeiska bankerna allt hårdare på prov. Likviditeten på bankernas interna marknad förblev dålig på måndagen trots att Europeiska centralbanken försökte stärka den med nya lån.

EU:s ordförandeland Frankrike tänker inom kort arrangera ett europeiskt krismöte med anledning av finanskrisen.

Bakom idén till mötet står Frankrikes president **Nicolas Sarkozy**. Till mötet kallas åtminstone EU-kommissionen, Europeiska centralbanken ECB och de stora medlemsländerna Tyskland och Storbritannien.

Räddningsoperationerna gällde bankerna Fortis, Bradford&Bingley och Glitnir. Isländska staten förvärvade aktiemajoriteten i Glitnir, för att rädda banken som också har verksamhet i Finland.

Belgien, Luxemburg och Nederländerna går in med 11 miljarder euro i Fortis, som

delvis nationaliseras. Storbritannien bekräftade å sin sida att Bradford&Bingley förstatligas. Det är den andra brittiska bostadsfinansiären som nationaliseras inom loppet av ett år.

Rekordnivåer

Det finns fortfarande flera andra europeiska banker som kan behöva statliga räddningsaktioner. Belgien och Frankrike meddelade på måndagen att de vid behov stödjer banken Dexia, vars aktiekurs rasat på sistone. I den europeiska pressen antogs det också

att en del tyska finansinstitut håller på att råka i svårigheter. Räntorna på de europeiska bankernas interna marknad steg på måndagen till rekordnivåer. Tre månaders euribor steg till 5,2376 procent och var sålunda en procentenhet högre än Europeiska centralbankens styrränta. ECB fortsatte att pumpa in pengar på den interna bankmarknaden. Också många andra centralbanker tryggade likviditeten på partimarknaderna med nya krediter. (FNB)

Världen just nu

Kidnappade turisterna fria

■ **KAIRO.** Den turistgrupp som kidnappades i Egypten för en dryg vecka sedan har frisläppts och mår bra, rapporterade den statliga egyptiska televisionen på måndagen. Enligt televisionen betalades ingen lösesumma ut.

Både det italienska utrikesministeriet och de egyptiska myndigheterna bekräftade att gisslan är fri, men händelseförloppet var inte helt klart.

Kidnapparna spårades upp till gränsområdet mellan Sudan och Egypten, varefter gisslan fritogs av egyptiska specialstyrkor.

Enligt Egypten flögs specialstyrkan in med helikopter före gryningen på måndagen. Även italienska och tyska kommandosoldater kan ha varit med.

–Det blev en eldstrid och ungefär hälften av de 35 kidnapparna dödades. Resten flydde, sade en egyptisk talesman.

–Alla mår bra, sade den italienske utrikesministern **Franco Frattini** om de 19 frigivna.

Av de elva turisterna var fem italienare, fem tyskar och en rumän, de åtta övriga var egyptier. Av tyskarna och italienarna var många i 70-årsåldern.

Gruppen kidnappades under en ökensafari och fördes därefter runt i ökenregionen som utgör gränsområdet mellan Egypten, Sudan, Libyen och Tchad.

Det stod inte klart vad kidnapparna hade för motiv. De betecknades tidigare av egyptiska myndigheter som ”ett gäng banditer”.

Enligt den statliga egyptiska nyhetsbyrån Mena informerade försvarsminister **Mohamed Hussein Tantawi** på måndagen president **Hosni Mubarak** om att hälften av kidnappargruppen hade ”likviderats”.

Sudan påstod sig tidigare ha dödat en del av kidnapparna, som sades höra till en rebellgrupp från Darfur. Gisslan sades sedan på egen hand ha tagit sig till Egypten. (FNB–Reuters–AFP)

Zjirinovskij fick böter

■ **MOSKVA.** Ledaren för Rysslands liberaldemokratiska parti **Vladimir Zjirinovskij** har dömts att betala ersättning för ett slagsmål i en tv-studio.

En domstol i Moskva beordrade på måndagen Zjirinovskij att betala 30.000 rubel (drygt 800 euro) i ersättning till sin politiske konkurrent **Andrej Bogdanovs** kampanjchef **Nikolaj Gotsa**. Zjirinovskij och Gotsa träffades vid tv-kanalen Zvezdas valdebatt i februari en dryg vecka före presidentvalet.

Zjirinovskij blev så irriterad över Gotsas provocativa frågor att han fräste att han inte vill sitta i en tv-studio med en idiot. Bakom kamerorna tillspetsades situationen enligt ögonvittnen ytterligare då Zjirinovskij gav sig på Gotsa och hotade med att se till att han blev skjuten.

Zjirinovskij har förnekat bråket trots att ett videoklipp om det har spridits på internet. Han meddelade dock att han godtar domstolens utslag. (FNB)

Förödande explosion i Libanon

■ **TRIPOLI.** Minst fem personer dödades i en kraftig bussexplosion i Tripoli i norra Libanon på måndagen. De flesta ombord på bussen var soldater, rapporterade en lokal tv-kanal. Bland de 35 personer som skadades fanns också civila. Det var andra gången som en bilbomb detonerades under en månad.

Den föregående bussexplosionen inträffade i Tripoli för sex veckor sedan. Då dödades 15 människor, likaså soldater.

Fyra av de omkomna var soldater. Säkerhetsstyrkor isolerade omedelbart området i södra Tripoli.

Den libanesiska tidningen Ad-Diyar varnade före explosionen på sin paradsida för att extremister är i färd med att intensifiera sin verksamhet i norra Libanon. (FNB–Reuters)

Venezuela utvecklar kärnkraft

■ **CARACAS.** Venezuelas president **Hugo Chavez** uppger att landet ska utveckla ett civilt kärnkraftsprogram med hjälp av Ryssland.

–Vi är intresserade av att utveckla kärnenergi, för fredliga syften förstås–för medicinska ändamål och för att få elektricitet, sade Chavez.

Han tillade att Brasilien har flera kärnreaktorer, liksom Argentina, och att även Venezuela kommer att få det.

Rysslands premiärminister **Vladimir Putin** sade i förra veckan att Ryssland är redo att överväga möjligheten att samarbeta med Venezuela i fråga om kärnenergi. (FNB–AFP–Reuters)

Svensken smugglar mindre sprit

■ **STOCKHOLM.** Smugglingen av sprit och öl till Sverige minskade med 35 procent under första halvåret i år, enligt Sorad, Centrum för socialvetenskaplig alkohol- och drogforskning vid Stockholms universitet.

Mats Ramstedt, forskare vid Sorad, säger till Dagens Nyheter att siffrorna är entydiga men kan vara något överskattade.

Sorad tillfrågar 1500 slumpvis utvalda svenskar varje månad om deras alkoholkonsumtion. Trots att Systembolaget säljer mer alkohol har konsumtionen inte ökat i landet.

Forskarna drar slutsatsen att det är den illegala införseln som minskat kraftigt. Spiritsmugglingen uppges ha minskat med 66 procent och ölsmugglingen med 16. Vinsmugglingen däremot har ökat med 2 procent under perioden.

Som tänkbara förklaringar anges höjt bensinpris, och att risken för upptäckt och åtal har ökat.

Tullverket säger sig dock inte ha noterat någon märkbar nedgång i alkoholsmugglingen. (FNB)

I dag

I morgon

Maria Nykvist
Epost: maria.nykvist@nyan.ax
Telefon: 528 478

sport

”Man skulle nästan kunna säga att vi alla krigar om att platsa i laget
SOFIE LINDMAN OM BREDDEN PÅ JOMALA IK:S VOLLEYBOLLDAMLAG

”Pirkka” körde upp sig till silverplats

RALLYCROSS. Ett brons att försvara. Och placerad just trea inför förra helgens avgörande tävlingar i de norska mästerskapen. Men John ”Pirkka” Karlsson hade lust på mer. Då kom också säsongens första delseger och med den ytterligare ett kliv upp på prispallen i norska mästerskapen.

Den numera i Bergen bosatta ålänningen John ”Pirkka” Karlsson körde i helgen de två avslutande omgångarna i de norska mästerskapen i rallycross. Inför helgens tävling på Momarken bilbane låg ”Pirkka” på tredje plats med 27 poäng. Hela 20 poäng efter ledande Tom Daniel Tånevik men bara två poäng efter tvåan Kjetil Nygård.

Målsättningen var att dra på för fullt redan från start för att ge de tuffaste motståndarna en rejäl match och knappa in på ovanvarande förare. Men det gick inte som ”Pirkka” planerat och första dagens tävling började med en fjärde plats – Det var den slitsammaste helgen jag haft under de två säsonger jag kört. Jag trodde banan skulle passa mig bra, men det var tvärtom. Jag hade svårt att hitta spår och linjer, säger han.

Men sen fick han lite tips av Ole Kristian Nøttveit som vann på samma bana för tre år sedan med den Mazda RX7 som ”Pirkka” nu kör.

–Jag visste i och för sig vad som var fel, motorn var helt enkelt lite för explosiv, säger han.

Avgör på slutet

Guldet var redan inför den sista omgången säkrat av Tånevik, men det var en öppen strid om silvret och bronset. Spänningen inför andra dagens tävlingar var därför på topp, och det var en kamp om medaljerna bokstavligen in i det sista.

Det var nämligen precis i slutskedet som ”Pirkka” avgjorde medaljstriden. I sista halvan på sista varvet gick han upp i ledningen, och han

lyckades hålla undan ända in i mål. Därmed tog han inte bara sin första delseger för säsongen, utan även silvret i de norska mästerskapen.

–Jo, det var riktigt roligt att få vinna en deltävling men ännu större att ta NM-silver, säger Pirkka som nu har ytterligare en medalj att lägga till den bronspeng han tog i förra årets mästerskap.

Prisutdelning i Oslo

Redan innan helgens som gick avslöjade ”Pirkka” för Nya Åland att han lägger av med rallycross efter NM på grund av de stora kostnaderna. Och trots andraplatsen står han fast vid sitt beslut.

–Jo, jag har inte ändrat mig. Det blir en paus i varje fall, sen får vi se. Jag kan inte helt försätta mig i konkurs, säger han.

Nu härnäst väntar lite folkkrace i Norge för att runda av motorsäsongen. Sedan bär det av till Oslo för galamiddag och prisceremoni där Pirkka ska hämta upp sin silvermedalj.

MARIA NYKVIST
maria.nykvist@nyan.ax
tfn 528 478

Firade med skumpa. John ”Pirkka” Karlsson tog silver i de norska mästerskapen i rallycross som avgjordes i helgen. Som sig bör firades det med skumpa. Foto: PIRKKA.NO

Svår bana. Det blev tuffare på Momarken bilbane än vad John ”Pirkka” Karlsson hade förväntat sig. Dels var motorn i hans Mazda RX7 för explosiv, men det var även svårt att hitta bra spår. Trots problemen körde han ändå hem en silvermedalj. Foto: PIRKKA.NO

Åländska framgångar på Gävletravet

■TRAV. Den åländska hästen Davidov med Sören Eriksson i sulkyn sprang hem en andra plats i Vallonloppet på Gävletravet i söndags. För den placeringen belönades Ulf Erikssons häst med 37.500 kronor.

En annan åländsk framgång stod Cinnober Sign för som tränas av Ralf Gustafsson. Han placerade sig som nummer fem med Olle Alsen i sulkyn.

I ett lopp för tvååringar placerade sig Barbro Carlsson med sin Karisma Express på en fjärde plats och Sigvard Helsing med Ladyhus Sofia på sjunde.

Barbro Carlsson startade även i lopp elva. Hon slutade där femma med Seemore S.F.(mn)

Hansen sjua efter helgens segling

■SEGLING. Björn Hansen och Alandia Sailing Team placerade sig som nummer tio i Troia Portugal Match Cup som avgjordes mellan den 24 och 28 september. Vann gjorde fransmannen Sebastian Col med French Match Racing Team/K-Challenge, följt av svenska Magnus Holmberg och Victory Challenge.

Efter tävlingen i Portugal, som var den sjunde av totalt nio i the World Match Racing Tour, ligger Björn Hansen och hans team på sjunde plats med 40 poäng. Leder gör engelsmannen Ian Williams och Team Pindar på 98 poäng.

Nästa tävling seglas i Bermuda mellan den 6-10 oktober. (mn)

Ålänning meckade hem guld

■MOTORSPORT. Freddy Pupunen från Norrtälje blev i helgen svensk mästare i road racing - pro superbike, när finalen kördes på Mantorp Park.

Delaktig i segern var även ålänningen Anders Söderlund, som är Pupunens mekaniker och den som byggt segerhojen. (mn)

Fotboll				
Uppland, division V				
Rådmansö SK–Östernäs				6–4
Frösunda SK–Knutby IF				2–1
Väddö IF–Vallentuna DFF				0–2

Vallentuna DFF	16	14	1	1	64–13	43
Rådmansö SK	16	10	3	3	55–34	33
Frösunda SK	16	8	4	4	39–28	28
Väddö IF	16	7	5	4	28–23	26
Östernäs	16	8	0	8	59–34	24
Rånäs IF	15	6	1	8	25–42	19
Rö IK	15	5	1	9	28–37	16
Brottbys SK	14	2	3	9	21–47	9
Knutby IF	16	0	2	14	13–74	2

Följande matcher: **sö 28.9** Rö IK–Brottbys SK.

Fotboll						
Uppland, division IV						
Långhundra SK	18	13	2	3	49–15	41
BKV Norrtälje	18	13	2	3	46–21	41
Upplands-Ek. IF	18	11	3	4	63–26	36
IFK Mariehamn	18	11	1	6	48–19	34
IF VP Uppsala	18	7	3	8	22–33	24
Österlövsta FF	18	7	2	9	26–33	23
Häverödals SK	18	7	2	9	33–41	23
Storvreta IK	18	6	3	9	39–35	21
Riala Golf	18	4	3	11	28–42	15
Bålsta FF	18	0	1	17	7–96	1

Öhman passerade 300 mål

■INNEBANDY. Den åländska vänsterforwarden Hannes Öhman petade in två mål när hans lag Storvreta krossade Mullsjö med 9–1 i helgen. I och med de målen har han nu gjort 301 mål i Sveriges högsta liga.

Men enligt Uppsala Nya Tidning är han inte nöjd med sin prestation så här långt denna säsongen. Det stora målet för Öhman är VM i december, men han är inte längre garanterad en plats i landslagstruppen. Förra

säsongen var han petad och i den senaste truppen var han inte uttagen men blev inkallad efter ett återbud.

–Jag är inte alls på tårna, jag väntar på att bollen ska komma till mig istället för att söka upp den själv. Det brinner inte i mig. Men jag tror att jag kommer med till VM, förbundskaptenerna vet vart de har mig. Det gäller bara att komma igång, att få ögonen att brinna på planen igen, säger han. (mn)

Sportens kom ihåg

■ **IFK Mariehamn-Strandnäs:** P00-01 Träningen i Baltichallen börjar den 2 oktober 18.30. Observera platsen.

■ **JIK-friidrott:** För Dig upp till 15 år i Jomala! Janne-Terrängen, lördag 4 oktober 12.00 Vikingavallen. Välj själv distans: 600m, 1200m, 1800m, 2400m. Medalj till alla. Janne Holmén kommer att närvara och kommer bli att signera några tröjor som vi delar ut. Info om vår Löparskola.

■ **Måndadstävling:** ÅID-simning inbjuder till månadstävling med utmanaren lördagen den 4 oktober i Mariebad. Insim 10.00, tävling 11.00. Hjärtligt välkomna.

■ **ÅM i dressyr/Ålandscupen final:** ÅLHAF Ridsport / Ålands Ryttare / RK Sleipner: Dressyr tävling med ÅM 4-5 oktober. Samtidigt finaler i Ålandscupen 4 oktober. Anm senast 2 oktober 18.00 till sleipner@aland.net. Mer

info och proposition finns på www.alandsryttare.com samt www.sleipner.aland.fi. Frågor: Mia 040-5640468.

■ **Babysim:** Börjar torsdagen 23 oktober och söndagen 26 oktober. Platsen är Folkhälsans allaktivitetshus på Skeppargatan 11. För mer information och anmälning ring Bodil eller Gunilla på telefonnummer 16 102.

Bra värde­mätare inför serie­starten

Fokus på en sak. Sofie Lindman kan nu koncentrera sig på att bara spela, och inte vara spelande tränare som förut. Och det lyckades bra. I Uppsala cup som gick av stapeln i helgen slutade laget på en andra plats.

VOLLEYBOLL. Nu på lördag drar volleybollsäsosongen i gång på allvar. Både Jomalas dam- och herrlag börjar med hemmamatcher i sina division I-serier.
Men redan i helgen som gick spelade de båda lagen i Uppsala cup. En värde­mätare där båda de åländska lagen knep varsin andraplats.

Inkommande helg debuterar Jomala IK:s volleybolldamer i division I. Men redan i helgen som gick spelades Uppsala Cup och de fick då prova på hur motståndet kan komma att se ut i ettan.
Och Jomalas damer började bra. De vann båda sina inledande matcher mot Sundsvall och Uppsala, men föll sedan mot Vallentuna. Vidare i semin fick Jomala revansch på Vallentuna och besegrade dem med 2–1 i set.
Väl i finalen var det i stället Uppsala som fick revansch

på Jomala. De besegrade då ålänningarna i en jämn match som slutade 2–1.
– Vi är mycket nöjda med helgen. Vi vann över alla lag en gång vilket visar att det inte är omöjligt för oss att vinna över lagen i division I. Det är helt klart en värde­mätare inför debuten på lördag, säger JIK-spelaren Sofie Lindman.

Bra motstånd
Enligt Lindman ställde alla lagen upp med så gott som alla sina ordinarie spelare, standarden ska därför ha varit god. Men det fattades också en del nyckelspelare, bland annat Jomalas Pia Saku.
– När Pia spelar till helgen betyder det dessutom att vi kan höja oss ytterligare ett snäpp. Även om spelarna är väldigt jämna och vi har en bra bredd. Man skulle nästan kunna säga att vi alla krigar om att platsa i laget. Spelet i Uppsala betyder att det nu känns mer säkert än nervöst

med lördagens match mot Bromma, säger hon.
En förlust
Jomalas herrlag spelade liksom damerna bra och slutade på andra plats. Även på herrsidan var Uppsala det starkaste laget. De gick igenom turneringen utan att förlora en match, till skillnad mot Jomalas herrar som förlorade en match, alltså den mot Uppsala. Jomala besegrade de övriga lagen i Uppsala Cup vilka var Teknikum, Södertelge, Säter B och Lidingö.
Båda Jomala-lagen inleder till helgen säsongen i Vikingahallen. Först ut är damerna i division I östra som på lördag tar emot Bromma. Dagen därpå är det herrarna i division I norras tur då gästande Bromma B står för motståndet.

MARIA NYKVIST
maria.nykvist@nyan.ax
tfn 528 478

Aldrig hotat. På bilden från oktober förra året visar Jomala IK upp ett bättre spel än gästande Teknikum. Likadant var det i Uppsala Cup i helgen då Jomala återigen besegrade uppsalalaget. Framme vid nät passar Fredrick Boman upp till smashande Oscar Söderlund. Bakom avvaktar Sam Karlsson, Johan Påvals och Marcus Påvals.

IFK:s Mariehamns F15 säkrade förstaplatsen i serien i och med segern mot Ranbo/Funbo IF i lördags. Med på bilden är IFK:s Johanna Törnblom, Martha Ingves och Jenna Troberg.

IFK tog hem serien

UPPLANDSSERIEN	
DIVISION IIA, F15	
IFK MARIEHAMN	3
RASBO/FUNBO IF	0

FOTBOLL. I lördags tog IFK Mariehamns flicklag (15 år) emot Rasbo/Funbo IF hemma i Ytternäs. Det var IFK:s sista match för säsongen i Upplands-serien, och IFK vann inte bara matchen med 3–0 utan säkrade i och med den trepoängaren även serievinsten. För målen i matchen stod **Adelina Engman, Elin Lindström** och lagkaptenen **Lisa Jansson**.
Laget upphör nu som juniorlag och spelarna går till olika damlag nästa säsong. (mn)

IFK rundade av med vinst

UPPLANDSSERIEN	
DIVISION IV ÖSTRA DAMER	
UPPLANDS-EK. IF	1
IFK MARIEHMAN	2

FOTBOLL. IFK Mariehamns damer avslutade säsongen med att vinna mot tabelltrean Upplands-Ekeby IF borta med 1–2. Segern hade dock ingen betydelse för slutställningen i tabellen utan IFK slutar på fjärde plats. För trots vinsten i söndagens match på Björnvalen var poängskillnaden upp till Upplands-Ekeby IF för stor, och IF VP Uppsala utgjorde inget hot underifrån. (mn)

Östernäs slutade femma

UPPLANDSSERIEN	
DIVISION V ÖSTRA	
RÅDMANSÖ SK	6
IF ÖSTERNÄSK.	4

FOTBOLL. Östernäs damer hade chans på avancemang i tabellen men då krävdes det vinst i sista matchen för säsongen. Men istället förlorade de i söndags borta mot Rådmansö SK med 6–4.
Den förlusten innebar säsongens åttonde nederlag. Och med lika många segrar som förluster slutade de därmed femma i tabellen. (mn)

Nya MyPa-kontrakt för Äijälä och Kurittu

FOTBOLL. MyPa har skrivit nya kontrakt med **Ilari Äijälä** och **Einari Kurittu**. Anjalankoskilaget är därmed ganska väl rustat för nästa säsong, då utlänningarna **Tarmo Neemelo, Nebi Mustafi** och **Kuami Agboh** också är klara för fortsatt spel i fotbollsligan.
Äijälä, 22, kom till klubben från HJK inför årets säsong och har gjort en bra säsong hittills: fyra mål och fem målgivande passningar. Anfallaren Kurittu, 19, är fotbollsfostrad i MyPa och har gjort sina första ligamatcher i år. (FNB)

VOLLEYBOLL
Uppsala Cup 27-28 september
Herr
Säter B - Teknikum 1-2, 22-25 25-19 5-15
Lidingö - Södertelge 2-0, 25-21 26-24
Uppsala - Jomala 2-0, 25-21 25-19
Säter B - Lidingö B 0-2, 21-25 18-25
Jomala - Teknikum 2-0, 25-23 28-26
Säter B - Södertelge 2-1, 22-25 26-24 15-12
Södertelge - Jomala 1-2, 25-15 19-25 6-15
Lidingö - Uppsala 0-2, 17-25 21-25
Säter B - Jomala 0-2, 21-25 23-25
Teknikum - Uppsala 0-2, 23-25 23-25
Lidingö - Jomala 1-2, 25-16 20-25 11-15

Säter B - Uppsala 0-2, 13-25 18-25
Teknikum - Lidingö B 2-0, 26-24 25-23
Slutställning
Uppsala 4 8-0 8p
Jomala 5 7-4 8p
Teknikum 4 4-5 4p
Lidingö B 5 5-5 4p
Säter B 5 3-9 2p
Södertelge 3 2-6 0p
Dam
Uppsala - Vallentuna 2-0, 25-19 25-21
Jomala - Sundsvall 2-1, 21-25 25-11 15-7
Uppsala - Jomala 0-2, 14-25 20-25
Vallentuna - Sundsvall 1-2, 25-14 19-25 5-15

Uppsala - Sundsvall 2-0, 25-19 25-21
Vallentuna - Jomala 2-0, 25-20 25-17
Seriespel
Uppsala 4p 4-2
Jomala 4p 4-3
Vallentuna 2p 3-4
Sundsvall 2p 3-5
Slutspel
semifinaler
Sundsvall - Uppsala 1-2, 25-15 24-26 14-16
Jomala - Vallentuna 2-1, 25-21 19-25 16-14
Match om 3:e pris
Sundsvall - Vallentuna 2-0, 25-22 25-23
Final
Uppsala - Jomala 2-1, 25-22 17-25 15-11

FRIDROTT
Klubbkamp IF Finströms Kamraterna-IF Fram-Sunds IF, omgång 4 (sista), Finström Markusböle 21 september
Terränglöpning, 1 km, för samtliga klasser
Flickor, 15 år
1) Caroline Thörnroos-93, SIF, 5.43 minuter
2) Elisa Gustafsson-94, IFF, 6.31
3) Ida Boedeker-94, IFFK, 14.11
Flickor, 13 år
1) Lovisa Hagberg-96, IFFK, 9.55
Flickor, 11 år
1) Therese Karlsson-97, IFF, 5.59
2) Linn Gustafsson-97, IFF, 6.17
3) Alexandra Gäddmäs-98, IFF, 9.45
Flickor, 9 år
1) Felicia Karlsson-00, IFFK, 9.40
Flickor, 7 år
1) Jenna Boedeker-03, IFFK, 11.35
Pojkar, 15 år
1) Simon Sjuls-94, IFFK, 5.07
2) Mathias Engström-94, IFFK, 5.08
Pojkar, 13 år
1) John Randelin-96, IFFK, 5.15
2) Robert Karlsson-96, SIF, 9.10
Pojkar, 11 år
1) Martin Sundby-98, IFFK, 6.54
2) Fredrik Engström-98, IFFK, 7.33
Pojkar, 9 år
1) Tomas Andersson-99, IFFK, 6.36
Pojkar, 7 år
1) Tobias Karlsson-00, IFFK, 13.47
Poäng, omgång 4:
IF Finströms Kamraterna, 62 poäng
IF Fram, 17 p
Sunds IF, 11 p
Slutpoäng 2008:
IF Finströms Kamraterna, 507 p (inteckning i vandringspokalen)
IF Fram, 445 p
Sunds IF, 131 p

Bostadspolitiken är nödvändig

■ **Svar till Petri Carlsson** (fs).
Petri Carlsson (fs) ser produktionen av hyresbostäder som en subventionsfråga. Han påstår att i Marstad betalas en tredjedel av hyra vis subventioner från samhället, underförstått att i privata hyresbostäder ingår ingen subvention.
Det är en felsyn. Privata intressenter som vill producera hyresbostäder har

precis samma bostadsfinansieringsvillkor via landskapets enhetslån eller räntestöd som kommunerna och Marstad. Skillnaden ligger i att Mariehamns stad sätter in 10% i insatskapital i Marstads projekt. På så sätt är skillnaden 10% mellan Marstad och privata aktörer.
Jag och liberalerna sätter in bostadsproduktionen i ett större samhällsperspektiv. Tillgången på bostäder

är av avgörande betydelse när det gäller näringslivets och samhällets tillgång på arbetskraft. Vi har idag - och kommer även i fortsättningen att ha - en stark inflyttning, inte minst därför att det råder brist på arbetskraft på Åland. Den viktigaste försörjningsfaktorn för att konkurrera om arbetskraften är tillgången på bostäder till ett rimligt pris. Först därefter kommer

tillgången på övrig samhällsservice.
Boendekostnaderna är en viktig del av hushållens utgifter. Hyrans andel av hushållens månadskostnader varierar mellan 20-40%, där de som har de lägre inkomsterna betalar en högre andel i hyra. En höjning av hyresnivån med t.ex. 25% skulle få vittgående konsekvenser för många hushåll och för många andra.

Det skulle betyda at en stor del av inkomsterna dras bort från marknaden, dvs. butiker, framför allt dagligvaruhandeln får en lägre omsättning. Å andra sidan skulle det också skapa ett tryck på ökade och flera bostadsbidrag. Särskilt barnfamiljer med pressad ekonomi som bor på hyra skulle drabbas.
Mariehamnsliberalerna har analyserat dessa sam-

Folke Sjölund (lib)

Var ska astmatiker vara på färjan?

■ **Återigen har man** åkt Rosella och fått ett svårt astmaanfall.
Måste säga att jag tycker att det är tragiskt att man prioriterar att hundar och katter skall få förtur framför människor. Jag kan inte gå och handla min varma mat

i cafeterian utan att passera hund och kattgården.
Det är inte hundarnas fel utan båtens placering av djuren. Sen har de lyckats sätta dit en heltäckningsmatta så att alla djurhår fastnar i mattorna.
Så när jag sist åkte var jag

tvungen att be någon gå och handla i snabbköpet för man kommer direkt ut till hundcafeterian och som allergiker och astmatiker så undrar jag? Är det meningen att jag skall sitta på bildäck med min medhavda mat och kaffekorg?
Mycket upprörd pendlare.

På m/s Rosella finns det ca. 16 platser reserverade för husdjursägare vid ingången till caféet. I vanliga fall brukar inte antalet hundar vara så stort, men antar att skribenten åkt under de senaste dagarna då hundutställning arrangerades på Åland och

antalet hundar var större än normalt ombord.
För att kunna arrangera liknande tillställningar på Åland måste djurägarna ta sig till Åland med båt. Tyvärr går det inte att placera husdjuren helt avskilt från övriga passagerare. På Viking Lines

Mvh
Johanna Boijer-Svahnström,
informationschef,
Viking Line Abp

Fixar-Malte berör många pensionärer

■ **Fixar-Malte** berör totalt ca 2300 ålders-, sjukpensionärer och handikappade i Mariehamn, d.v.s. c. 25% av den vuxna befolkningen.
En enkätundersökning visar att en överväldigande majoritet av Mariehamns

ålders-, sjukpensionärer och handikappade anser staden skall tillhandahålla vaktmästartjänster genom en s.k. Fixar-Malte. Fixar-Malte ska hjälpa till med lättare uppgifter i hemmet som att byta glödlampor, hämta saker

i höga skåp och så vidare. Till synes enkla uppgifter för en frisk och rask person, men som för en gammal och handikappad person kan betyda fallskador och höftfrakturer om man börjar klättra på stolar och stegar.

Erfarenheter i Sverige pekar på att bland annat antalet fallskador och höftfrakturer kan reduceras då målgruppen har tillgång till dessa Fixar-Maltes tjänster. Det kan således vara en lönsam investering för Mariehamns stad att införa vaktmästartjänster. En Fixar-Malte fyller också en social funktion genom att ensamma personer får möjlighet till mänsklig kontakt med världen utanför hemmet.
Efter ett resultatöst första försök (frågan väcktes av Jan-Erik Lindfors år 2004) att få en Fixar-Malte i Mariehamn tillsatte stadsstyrelsen i november 2007 på initiativ av äldrerådet en kommitté att utreda frågan. Kommittén gav sitt förslag till stadsstyrelsen i april i år.

På grund av det negativa resultatet med olika alternativa lösningar i första omgången beslöt kommittén att enbart granska alternativet att Mariehamns stad skulle ta hand om Fixar-Malte.
För att få erfarenheter av Fixar-Maltes tjänster föreslår kommittén att tjänsterna skall göras tillgängliga under en ettårig provotid och därefter utvärderas. Kommittén föreslår vidare en enhetstaxa satt så låg att avgiften inte skall avhålla någon för att anlita erbjudna vaktmästartjänster.
Det stora flertalet i målgruppen skulle inte ha ekonomiska möjligheter att betala fulla priset. Det är inte realistiskt att någon skulle betala 20 för att till exempel byta en glödlampa. Självklart är kommittén medveten om att det bland målgruppen finns personer som har råd att betala de fulla kostnaderna. Att inkomstpröva varje person

Fixar-Malte hänger gardiner. "En enkätundersökning visar att en överväldigande majoritet av Mariehamns ålders-, sjukpensionärer och handikappade anser staden skall tillhandahålla vaktmästartjänster genom en s.k. Fixar-Malte. Fixar-Malte ska hjälpa till med lättare uppgifter i hemmet som att byta glödlampor, hämta saker i höga skåp och så vidare." berättar insändarskribenten. Foto: FREDRIK TÖRNROOS

skulle dock bli både omständligt, onödigt byråkratiskt och därmed dyrt att administrera och göra tjänsten oåtkomlig för de flesta.
Frågan har nu återremitterats till räddningsverket som skall komma med förslag

till hur Fixar-Maltes tjänster skall kunna organiseras inom ramen för räddningsverkets befintliga organisation.
Det är min förhoppning att stadens myndigheter fattar ett positivt beslut om införandet av Fixar-Maltes tjänster. De tilläggsresurser

som behövs är minimala för stadens del, medan tillgång till Fixar-Maltes tjänster är en stor sak för stadens pensionärer och handikappade.

Kalle Fogelström (s)
Ordförande i
"Fixar-Malte Kommittén"

► ÖVRIGT

TANKLOCK med nyckelknippa

borttappad mellan Grönbacka-Jomalaby
Tel 0400 529 574

► MÖTEN

Önningeby hembygdsförening r.f

håller **ÅRSMÖTE** tisdagen **den 7 oktober kl 18.30** i **Önningebymuseet**.
Stadseenliga förhandlingar
Stadgeändringar.

► ANBUD

Ålands lagting

ANBUDESBEGÄRAN
Utvärdering av Ålands hälso- och sjukvårds organisation
Landskapsrevisorerna inbegär anbud på en tvådelad utvärdering av Ålands hälso- och sjukvårds organisation. Syftet med utvärderingen är att besvara hur ändamålsenlig den nuvarande organisationen är för att dels uppnå en **god politisk styrning** av ÅHS verksamhet och dels uppnå en **god ekonomisk effektivitet och kvalitet i vården** inom ÅHS.
En mer utförlig beskrivning av uppdraget finns på lagtingets hemsida www.lagtinget.ax.
Anbudet skall vara landskapsrevisorerna tillhanda **senast fredagen den 31 oktober 2008 kl.16.15** i ett slutet kuvert märkt "Anbud - Utvärdering av ÅHS organisation." Adressen är Landskapsrevisorerna, Ålands lagting, PB 69, AX-22101 Mariehamn.
Närmare upplysningar om uppdraget lämnar landskapsrevisorernas sekreterare Marine Holm-Johansson, telefon +358 18 25 472, Marine.Holm-Johansson@lagtinget.ax eller ordföranden för landskapsrevisorerna Anthonio Salminen tel. +358 (0)40 540 9525.

TV-programmet

tisdag 30 september

7.00 Gomorron Sverige [92939479]
10.30–13.00 UR [4687547]
13.00 Rapport [83127]
13.05 Hockeykväll (R) [546653]
13.35–14.05 Toppform (R) [918856]
14.40 I dödens väntrum [2021837]
FILM Svenskt drama från 1946. I rollerna: Viveca Lindfors, Hasse Ekman.
16.10 Gomorron Sverige [9958295]
17.00 Rapport [58653]
17.05 Säsongstart: Hannah Montana [1198721]
17.30 Lilla Sportspegeln [1566]
18.00 Bolibompa [77653]
18.55 Sportnytt [5715837]
19.00 Rapport [83856]
19.10 Regionala nyheter [5278653]
19.15 Go'kväll [180160]
Magasin. Intervju med skådespelerskan Claire Wikholm. Dansparet Malin och David Watson drar igång sin dansskola ”Dansa med Go'kväll”. Programledare: Anja Kontor.
20.00 Kulturnyheter [10419]
20.15 Regionala nyheter [5640419]
20.30 Rapport med A-ekonomi [634]
21.00 Sixties [943]
Musikdokumentärserie. Del 6 av 6. Det sista "Sixties" tillägnas musikproducenterna.
21.30 Andra Avenyn [214]
Svensk dramaserie från 2008.
22.00 Videokväll hos Luuk [127]
Pratshow. Del 5 av 8. Kvällens gäst är Janne Josefsson. Programledare: Kristian Luuk.
22.30 Säsongstart: Morgonsofan [498]
Humorprogram. Del 1 av 12. David Batra och Petra Mede är tillbaka och bjuder in till mysig morgon-tv på kvällstid. Programledare: David Batra, Petra Mede.
23.00 Löftet [23189]
FILM Amerikansk kriminalfilm från 2001. I rollerna: Jack Nicholson, Patricia Clarkson, Benicio Del Toro. Regi: Sean Penn..
1.00 Kulturnyheter (R) [1022807]
1.15 Höök (R) [9936826]
Svensk kriminalserie. Del 2 av 10. Onda relationer.
2.15–7.00 SVT24

10.30 24 direkt [96283498]
16.35 Grosvold (R) [4513295]
17.20 Zapp Europa (R) [52214]
17.50 Säsongstart: Perspektiv [21295]
På teckenspråk. Del 1 av 10. Även 4/10.
18.20 Nyhetstecken [6079450]
18.30 Oddsat [93818]
18.45 Uutiset [427568]
19.00 Vem dödade Stalin? (R) [74905]
Brittisk historisk dokumentär. Den femte mars 1953 dog Sovjetunionens diktator Josef Stalin. Dog han av naturliga orsaker eller blev han förgiftad av någon i sin närmaste omgivning?
19.55 Rapport [8355566]
20.00 Vem vet mest? [3653]
Frågesport. Programledare: Rickard Olsson. Även 5/10.
20.30 Tankens fångar [2924]
Dansk dokumentärserie från 2007. Del 5 av 5. Frank, Anne, Thommas och Camilla lider av OCD, så kallat tvångssyndrom, och har deltagit i ett experiment.
21.00 Existens [4905]
Samhällsprogram om religion. Religiösa riter eller medicinsk behandling? Programledare: Anna Lindman Barsk.
21.30 Världens konflikter [3276]
Utrikesmagasin. Kosovo. Vem har egentligen rätt till ett land? De som var där först, de som varit där mest eller de som är flest? Även 4/10, 5/10.
22.00 Aktuellt [2419]
22.30 Närbild [2160]
Intervjuprogram. Del 7 av 10. Kvällens gäst är Eva Röse. Programledare: Fredrik Sahlin. Även 1/10, 4/10.
23.00 Sportnytt [49059]
23.15 Regionala nyheter [9587092]
23.25 Rapport [5527276]
23.30 Eftersnack [22382]
Regional pratshow. Även 1/10.
23.55 Världen (R) [4482769]
Dokumentärserie.
0.55 Sverige! (R) [4133772]
Kulturmagasin. Även 1/10
1.55 Beckman, Ohlson & Can (R) [6273197]
Kultursamtal. Del 1 av 13.
2.25–2.50 Smarta djur (R) [6833555]
Brittisk vetenskapsserie från 2008. Del 5 av 7.

7.30 Nanny [511092]
8.00 Alla älskar Raymond [394672]
8.25 Just shoot me [2518924]
8.55 Montel Williams show [4536108]
9.55 Top model 5 (R) [8099837]
10.50 Våra bästa år (R) [3876276]
11.40 Oprah Winfrey show (R) [2101479]
12.30 Rachael Ray [7759214]
13.25 Momento [1144837]
13.50 Våra bästa år [2903699]
14.40 Oprah Winfrey show [2099108]
Även 1/10.
15.35 Cityakuten [6550769]
16.30 Just shoot me (R) [795092]
17.00 Top model 5 [761160]
18.00 Extreme home makeover [772276]
19.00 Navy CIS [531856]
Amerikansk kriminalserie från 2003. En före detta marinsoldat rygger från anstalten där han avtjänar ett fängelsestraff. Även 30/9.
20.00 2 1/2 män [197301]
Amerikansk komediserie från 2005.
20.30 Sjukhuset [196672]
Svensk dokumentärserie från 2008. ST-läkaren Allina på röntgen tar sig an en patient som skadat sig svårt i en trafikolycka. Även 4/10.
21.00 Top model 10 [177672]
Amerikansk modelltävling från 2008. Del 12 av 13. De sista tre tjejerna tävlar om bästa fotot i en plåtning. Programledare: Tyra Banks. Även 4/10.
22.00 Iskallt mord [9513566]
FILM Amerikansk kriminalthriller från 2002. När liket efter en drunknad kvinna hittas i ett dike i skogen kallas detektiv Cassie Mayweather och hennes nye partner till platsen. I rollerna: Sandra Bullock, Ben Chaplin, Ryan Gosling. Regi: Barbet Schroeder.
0.15 Shark [7885401]
1.15 2 1/2 män (R) [8985710]
1.45 Navy CIS (R) [3693994]
2.40 The closer [7728623]
3.35 Drew Carey show [6867772]
4.00–6.00 Tid att älska [6114178]
FILM Amerikanskt romantiskt drama 1996. I rollerna: Robert Redford, Michelle Pfeiffer.

6.50 Nyhetsmorgon [44516363]
11.00 Nyheterna [739721]
11.05 Efter tio [2112585]
11.55 Nyheterna [6180635]
12.05 Efter tio [359030]
12.45 Hem till gården [548566]
13.10 Hem till gården [7235276]
13.45 Nyhetskanalen [9509653]
14.00 Trav: Dagens rätt [354769]
14.30 Full bricka [9617924]
15.25 Nyhetskanalen [5659818]
15.30 Doktorn kan komma (R) [112030]
16.25 Advokaterna (R) [158108]
17.25 Will & Grace (R) [110547]
17.55 That '70s show (R) [577818]
18.25 That '70s show (R) [581011]
18.55 Postkodlotteriets 50-50 [3445818]
19.20 Keno [126479]
19.30 Lokala nyheter [338276]
19.35 Lokalt väder [3907943]
19.40 Ekonominyheterna [3478108]
19.50 Vädret [3467092]
20.00 Nyheterna [195943]
20.30 Comedy inc [194214]
Australisk komediserie från 2003.
21.00 Idol 2008 [175214]
Svenskt underhållningsprogram från 2008. Kvalveckan fortsätter. Programledare: Peter Jihde. Även 5/10.
22.00 Maria Wern – främmande fågel [171498]
Svenskt kriminaldrama från 2008. Del 3 av 4. Det råder upprorsstämning på Gotland. Gränserna har stängts och alla söker efter syndabocker.
23.00 Nyheterna [783837]
23.25 Sporten [8722653]
23.35 Vädret [1518914]
23.38 Lokalt väder [301518914]
23.40 Idol 2008 [9974030]
0.00 Seriestart: Oskylldigt dömd (R) [182130]
1.00 'Allå, 'allå, 'emliga armén [9084772]
1.35 Jordan, rättsläkare (R) [3695352]
2.30 Numbers (R) [3599536]
3.20 Advokaterna (R) [9693333]
4.05 Inte helt perfekt (R) [1130555]
4.25 Hope & Faith [9051197]
4.45 Matrioshki [5652555]
5.35–6.50 Nikolaj & Julie (R) [6100410]

6.00–10.00 God morgon med A-laget
A-laget – lite bättre väder. God morgon tillsammans med Isa, Petski och Magnus.
16.35 Bettina på turné
Pratshow. Talkshow på svenska från Ekenäs. I den gula soffan intervjuas Erkki Toivanen och Henrik Fexéus av Bettina Sågbon. Textat.
17.14 Kortnytt
17.15 Made in Europe
Slovenien. Patrick är tolv år och älskar fotboll.
17.30 Mötesplats jorden
Del 6 av 6. Mötet. Joakim, Rebecca, Onur, Teresa och Gabriel träffas för att bygga ett gemensamt bönerum.
17.45 Buu-klubben
Voffy blir avslöjad.
18.15 Tv-nytt
18.30 Dokumentären: Boborna erövrar städerna
I Paris, så som i andra europeiska huvudstäder, kan man se samma fenomen. De så kallade borgerliga bohemerna, som i Frankrike går under namnet Bobos, tar över fastigheterna i innerstadens tidigare arbetarkvarter.
19.15 Europeisk språkresa
Danskar i Frankrike. Skulptör Peter Brandes bor i Paris och hans passion är antik konst insvept i det franska.
19.30 Loppshop
Kocktävling. Vem lagar den godaste familjemiddagen och fixar den häftigaste dukningen? Två kockar är bjudna till studion. Testloppet testar ketchup.
20.00 Tv-nytt
20.20 Sportnytt
20.25 Obs
21.00 Sportmagasinet
Människor i idrottens värld.
21.30 Pinsamt
Dansk komediserie. Del 9 av 10.
21.55 Ett fall för kommissarie Lynley (R)
Del 1 av 2. Snabbt som ögat.
22.40 Kvällsnytt
22.45 Ratatosk
Kulturmagasin. Upplevelser, upptäckter och tankar.
23.15–23.30 Oddsat

ÅLANDSKANALEN

Kl 18.30, 19.30, 21.30, 22.30, 23.30.

SPORTMAGASINET

Nyheter/Sportmagasinet. Volleyboll. Gäster från JIK:s volleyherrar och damer. Programledare: Johan Larsson.

ÅLANDS RADIO 91.3 MHZ
6.45–10.00 Gomorron. Med Kjell Brändström. **6.50** Beträktelse. Av Jan-Erik Berglund. Sänds även c:a kl. 19:40. **6.55** Ålandsnytt. **7.00** Aktuellt. **7.30** Ålandsnytt. **8.00** Aktuellt. **8.30** Ålandsnytt. **9.00** Musikpaletten. Visor. 08:30 Ålandsnytt **9.45** Sagostunden. I dag lyssnar vi till den andra delen av sagan Rimtussen, skriven av Zacharias Topelius och uppläst av Astrid Olhagen. Veckans samtliga avsnitt sänds även på fredag kl. 11:30. **10.00–15.00** Mitt-pådan. Med Tony Wikström. **10.30** Ålandsnytt. **11.30** Ålandsnytt. **11.40** Musik. **12.00** Aktuellt. **12.10** Musik. **12.15–12.30** Kulturen. Sänds även kl. 16:45 och i repris på lördag kl. 08:15. **13.00** Ålandsnytt. **13.03** Rätt skall vara rätt. Frågetävling. **14.00** Ålandsnytt. **14.03** Lyssnarnas telefonönskemusik. **15.00** Ålandsnytt. **15.03** Min Musik. Sänds även på lördag kl. 14:00. Med Bengt Hannus. **16.00** Aktuellt. **16.15–17.45** Åland idag. Nyhetsmagasin med reportage, intervjuer och debatter. Med Albin Dahlin. **16.15** Apropå. Programmet aktualiserar viktiga ämnen i form av reportage och gäster. Du som lyssnar kan också höra av dig med dina funderingar och erfarenheter kring det aktuella ämnet via mess och mail. Sänds i repris på lördag kl. 11:00. **17.00** Ålandsnytt. Sänds även kl. 18:00. **17.45** Kulturen. Repris. **18.00** Aktuellt. **18.03** Ålandsnytt. Sänds även kl. 19:00. **18.06** Musik. **18.30** Gäst i Gomorron-studion. Från Gomorron. **18.40** Musik. **19.00** Ålandsnytt. Från kl. 16:00. **19.10** Åland idag. Från kl. 15:15-16:00. **20.00** Ålandsnytt. Från kl. 17:03. **20.03** Åland idag. Från kl. 16:10-16:45. **20.40–20.45** Beträktelse. Repris.

"Sportmagasinet"

kl 18.30, 19.30, 21.30, 22.30, 23.30

5.55 Ettans morgon-tv [40453769]
9.15 Familjehemligheter [6292363]
10.05 Nöjesrävarna [1290674]
10.30 Inkorrekt, Tuomas Enbuske!: Rösta inte! [4214]
11.00 Tv-nyheter [36437]
11.05 Prästen i Ballykissangel [9778740]
Svaga män.
12.00 Ettans morgon-tv: Dagens rubriker [76160]
13.00 Tv-nyheter [78295]
13.05 Det svenska världsarvet [8611740]
14.05 Mannen och havet [9574943]
14.30 Läkarna [8634]
Fri från det förflutna.
15.00 Tv-nyheter [62547]
15.05 Antikviteter och mysterier [7830498]
Del 2. När Cyril hör att han är adopterad rygger han hemifrån och en lycklig familj splittras.
15.55 Jaakko och världserövrarna [568905]
16.30 Släktträdet [2818]
17.00 Tv-nyheter [42018]
17.08 Prästen i Ballykissangel [300722740]
Gammal kärlek... En och annan av Ballykis-sangels dygdig

6.00 Tellus-frågesport [91546924]
6.50 Lilla tvåan [305817943]
7.01 Vädertipparen [100018063]
7.04 Fifi och blomsterfröna [7202721]
7.15 Kaapo & Late [7202721]
7.21 Satu och Matti [116922585]
7.25 Rorri Racerbil [5804479]
7.36 Nasse: En skivstång [302561818]
7.43 Lenny & Tviit [302561818]
7.48 Neppajymy-klubben [6018160]
7.55 Berättelser från Mumindalen [6018160]
8.19 VildaMicken: Sällskapsdjur [401363721]
8.34 Poinzi [402848214]
8.53 På gräsrotsnivå [17189]
9.00 Oddsat [17189]
9.15 Nyheter [9552189]
10.35 Hjärtan i brand: Mistralin tuulet [9889437]
11.00 Djursjukhuset [8547]
11.30 På riskgränsen: Djuploda Amazonas [1634]
12.00 Återvinningsbröderna [5513924]
12.25 Inrikesprofilen [5513924]
12.40 Den rätta frågan [87011]
13.05 Bussiga bombarebusar [2440837]
Finsk komedi från 1949.
14.10 Familjen Metsola (R) [6733856]

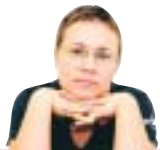
14.15 Nyhetsåret [97426063]
14.20 Under polstjärnan: Lottovinst till Kallo [283672]
14.50 Galen grej [271837]
15.20 Den mänskliga faktorn [38905]
16.10 McLeods dötrar [90721]
16.55 Hälsningar från Finland [9813479]
17.00 Lymlarna! [3285635]
17.23 Lilla tvåan [300294027]
18.00 Den rätta frågan [90721]
18.25 Hjärtan i brand [9813479]
18.50 Tv-nyheter [3285635]
19.00 Regionala nyheter [54856]
19.10 Sportrutan [3957585]
19.15 Tvåans höstväder [3954498]
19.20 Akuten [474011]
20.05 Robin Hood [378568]
20.50 Gå fint i koppel [7555672]
21.00 Aktuella tvåan [16943]
21.35 Fotboll: Mästarnas liga [695932]
23.40 Ögonvittnet: Mellan två eldar [1978030]
0.10 Musik-tv: Ytterlighet [4079178]
0.55 Tellus-frågesport [4073994]
2.00 Frågespel [4082642]
3.00 Dolt ord [4053130]
4.00 Sudoku [4053130]
5.00–6.00 Frågespel [4053130]

5.50 Väder [97426063]
6.25 God morgon Finland [31820108]
9.10 Vad ska vi äta idag? [6015382]
9.15 Känslor och dofter [6681547]
10.05 Frågesport [6849295]
10.50 Emmerdale [6189382]
En serie om invånarna i byn Emmerdale.
11.20 Köpkanalen [1454011]
12.35 Word Puzzle [826856]
13.00 MTV3 Chatt [695932]
13.55 Livet med Fran [830450]
Amerikansk komediserie.
14.25 Frågesport [293905]
14.55 Intensiven [9990856]
15.50 Nöjesnytt [5835276]
15.55 Frågesport [6147127]
16.25 De vackra och de djärva [3519769]
16.55 Nyheter [5930301]
17.00 Bondbruden [833011]
Miia Nuutila
17.55 Vad ska vi äta idag? [6576382]
18.00 Emmerdale [241455]
En serie om invånarna i byn Emmerdale.
18.30 Ekostjärnorna [396504]
Del 5. Anu och Arttu Harkki.

Ett underhållningsprogram om enkla ekologiska val hemma hos olika kändisar.
19.00 Sjuans nyheter [491063]
19.15 Dagens väder [5693818]
19.20 Ekonomi nyheter [493653]
19.30 Dolda liv [447818]
20.00 Kärlekens anatomi [800498]
21.00 Flykten (F15) [440030]
22.00 Tians nyheter [872160]
22.20 Resultatrutan [9576932]
22.30 Keno [421450]
22.31 C.S.I. New York [100438295]
23.30 C.S.I. New York [434479]
Uppvuxna på gatan. En man bekänner ett gammalt mord till Mac och skjuter sedan sig själv. Danny och Stella undersöker en affärsmans död.
0.30 Tredje stenen från solen [9861739]
Så ensam. Dick gör sitt bästa för att få reda på semestrande dr Albrights telefonnummer.
1.00 Vinstpotten late night [3367081]
2.15–5.50 MTV3 Chatt [13742623]

”Egentligen är allt så självklart. Blir spöket under sängen större om man blundar hårt och ligger blick stilla eller om man tänder lampan och tittar efter?
HANNE KJÖLLER I DAGENS NYHETER

ledare

Nina Fellman
Epost: nina.fellman@nyan.ax
Telefon: 528 441

näst sista ordet Patrik Dahlblom

Carlson, Janson och jag

Pär-Olof. Se där, vilket rejält åländskt namn. Just nu finns det, enligt den digitala telefonkatalogen, åtminstone tre stycken Pär-Olof på Åland. En av dem kommer från mina hemtrakter i Jomala och figurerar då och då i tidningarna. Senast var det när museet ordnade en utställning om åländska folkdräkter. Då var Pär-Olof inkallad som expert men i tidningen stod det att han heter Per-Olof.

När jag påpekade det för journalisten som skrev artikeln sade hon att jo, hon hade nog funderat på det, men hans namn hade visst stavats så i pressmeddelandet också.

Jag sökte i Nyans arkiv och konstaterade att det inte var första gången Pär-Olof hade blivit Per-Olof. Andra ålänningar som råkat ut för liknande felstavningar några gånger för mycket är politiker **Gun Carlson**, tjänstemannen **Stig Janson** och musikern **Lasse Fredrikson**.

Ibland vikarierar jag som kvällschef och då är det jag som skall ställas till svars för stavfel. Om jag har tid läser jag artiklar och notiser innan de går vidare till ombrytningen. När det är stressigt låter jag rättstavningsprogrammet analysera texten och plocka ut de konstigaste orden. Och förstås har mjukvaran ingen orsak att tro att det är något fel på Karlsson, Jansson och Fredriksson.

Det är en klen tröst att en journalist sällan gör samma misstag igen. Ett fel räcker för att sänka trovärdigheten. Hur skall läsarna kunna lita på innehållet om det mest grundläggande, namnet på karln eller kvinnan man intervjuar, är fel?

Tidspressen spelar in. Det är den trevligaste förklaringen.

I somras, när jag fortfarande var frilansare, skrev jag en bunt texter för ett företag. Om man bortser från att jag levererade det mesta i sista sekunden så var uppdraget som natt och dag jämfört med dagstidningsracet. Deadlinen kändes långt borta i våras och när intervjuerna var gjorda kunde jag fundera länge på upplägget, skriva, finslipa och hitta flytet. Som om det vore sångtexter och inte säljtexter det handlade om.

Och innan de texterna går i tryck vet jag att X antal personer har granskat dem, haft åsikter och fixat de värsta grodorna. Till skillnad från det som ni läser här, som kommer raka spåret från mig till er.

Häromveckan fick jag ett mail om att namnet på den yngsta gitarristen i bandet **The Taxman** hade blivit fel i Nyan. Hon heter **Sara**, inte Sanna. Och det var mitt misstag, för jag hade skrivit bandpresentationen som delades ut till lokaltidningarna när det var presskonferens för årets Rosa Bandet-gala. Fort som tusan kollade jag om det gick att ändra texten i galans fina programblad innan Mariehamns Tryckeri satte igång sin nya miljövänliga tryckpress. Det gick det.

Men nu såg jag i lördagens Gamlan att Sara blev Sanna där också. Det felet tar jag på mig. Däremot var det inte mitt fel att Lasse Fredrikson, som förresten jobbar på Gamlan när han inte gör comeback med **Tellus**, fick ett extra "s" i samma artikel.

Har jag någonsin berättat om den mest plågsamma rättelsen?

Jag får fortfarande ont i magen när jag tänker på den. Det var nog 1986, första gången jag vikarierade som familjeredaktör på Nyan och skulle ringa runt till alla som fyllde jämnt från 50 och uppåt. Men jag glömde att... vänta, nu tar spaltutrymmet slut. Vi tar det någon annan gång.

Vänta, vänta. Åland är inte redo för GMO-grödor

Ekologisk potatis. Om vi tillåter GMO-grödor på Åland så är det slut på eko-odlingen.

Foto: ERKKI SANTAMALA

Att vara först med det senaste kan ge stora framgångar, men det kan också leda till enorma katastrofer.

Hur många gånger i mänsklighetens historia har det hänt att en vetenskaplig revolution lett till katastrof?

Ja, det är ju en dum fråga. Man kan icke räkna dem alla, de gånger när utvecklingen av tekniska färdigheter gått snabbare än bedömningen av konsekvenser, än lagstiftning, moral och eftertanke. Ställd inför ett faktum, en möjlighet att bli rik, rädda liv, producera mera, faller alltid tvekan och långsamhet till föga.

Behöver man ens säga atombomb?

Väldigt många innovationer har kommit till med de bästa intentioner att göra världen bättre, tryggare, säkrare. Knappast tänkte de människor som utvecklade bättre gödslingsmetoder och konstgödsel att resultatet skulle bli att vi sitter här varje år med havet som en skål rabarbersoppa av all näring som runnit rakt igenom våra marker och grödor.

Knappast tänkte de som utvecklade växtgifter att effekten kan bli resistent insekter och förgiftade människor.

Den som är emot en utveckling är alltid i underläge, för då står man i vägen för själva framtiden och moderniteten, för möjligheten till framgång och rikedomar och nya saker. Inget lockar oss människor som det nya.

Vi är (nästan) alltid beredda att sälja det förgångna för framtidens glaspärlor, och tvivlarna förpassas till marginalen, ofta av ren rädsla för att vi ska missa tåget, inte befinna

oss där det händer, nu och i morgon.

När det gäller genändrade grödor, så kallade GMO-grödor står vi där på plattformen nu. De som ser fördelarna med en ökad produktion och hårdigare grödor står redan i kupén och himlar med ögon åt bakåtsträvarna. På perrongen mumlas det. Om biologisk mångfald som riskerar gå förlorad. Om kemiföretag som äger patent på grödorna. Om konsekvenser för växt- och djurlivet som vi ännu inte kan överblicka.

Någon gråter över bin som försvinner på köpet när GMO-grödorna dödar skadeinsekter. All den goda honungen.

Hur ska vi på Åland förhålla oss? Det är en rätt allvarlig fråga för den som stannar upp och tänker efter, framför allt för att det inte går att ångra beslutet. När vi väl har GMO-grödorna här så blir vi inte av med dem. Det är lite som med rådjuren och mördarsniglarna. Det var väl inte meningen att de skulle bli så många och så besvärliga, men naturen har ett sätt att ta över alla tokigheter som människan hittat på och slita det bortom människans kontroll.

Ska vi som nu lever ta det steget, nu väl medvetna om att konsekvenserna till stor del är negativa, och framför allt oöverblickbara?

Allt fler svarar nej. Allt fler tycker att vi ska vänta. Allt fler drömmer om ett Åland som inte bara är GMO-fritt utan också ekologiskt och giftfritt. Det återstår många steg att ta

innan en sådan väg är farbar, men om vi inte sätter stopp för gengrödorna nu, så är det för sent.

Det finns en annan sorts logik än den där instinkten att vara först med det senaste och rädd att bli efter. Låt oss kalla det Nya Åland-metoden. Man kan nämligen välja att vara sist med det senaste. Man kan låta andra göra misstagen, testa systemen, hitta buggarna och reparera dem. Man kan låta andra göra de stora misstagen och nå de astronomiska framgångarna.

Vi kan göra som Nya Åland med tekniska innovationer. Vi tar över teknik som andra övergivit, men som funkar ännu. Billigt, testat, pålitligt.

För den som är liten räcker det med mindre vinster.

Stoppa GMO-grödorna. Ge oss tid att tänka efter och se hur det går.

Nina Fellman

KOMMENTERA LEDAREN PÅ

nyan.ax

Nya Åland

Grundad 1981.
Utkommer måndag, tisdag, onsdag, torsdag, fredag och lördag.
Medlem av Tidningarnas förbund.
Kontrollerad upplaga 2007:
7.285 ex.

FÖRLÄGGARE
Nya Ålands Tidningsaktiebolag
ADRESS
Pb 21, 22101 MARIEHAMN
Uppgårdsvägen 6
Öppet mån-fre kl 8.30-16.15
KONTAKTER
Tfn (018) 23 444 (kl 8.30-16.15)
Nyhetstips: Ring, skicka SMS eller MMS 0457 323 4444
e-post: redaktion@nyan.ax
Nya Ålands hemsida
www.nyan.ax

Annonssavdelning och administration: fax (018) 23 450
Redaktion: fax (018) 23 449
DISTRIBUTION
Vid utebliven tidning ring Posten tfn 22 777 vard kl 7-14 övriga tider telefonsvarare.
Nya Åland: tfn 23 444 vard kl 8.30-16.15.
REDAKTIONEN
Chefredaktör & ansvarig utgivare: Nina Fellman
fn (018) 528 441
nina.fellman@nyan.ax

Nyhetschef:
Anna Björkroos/Malin Tillström
tfn (018) 528 442
sport@nyan.ax
Arkiv: Marita Smeds
tfn (018) 528 465
arkiv@nyan.ax
Familjeredaktör:
Kiki Alberius-Forsman
tfn (018) 528 451
Kulturredaktör: Jan Kronholm
tfn (018) 528 466
kultur@nyan.ax

Sportchef: Johan Larsson
tfn (018) 528 462
sport@nyan.ax
ANNONSAVDELNINGEN
Delice Lindegren
tfn (018) 528 457
annons@nyan.ax
ADMINISTRATION
VD: Stefan Norrgrann
tfn (018) 528 447
stefan.norrgrann@nyan.ax
Ekonomichef:
Katrin Lindqvist tfn (018) 528 446

Prenumerationer:
Margareta Sävstrand
tfn (018) 528 443
prenumeration@nyan.ax

TRYCKERI Consa Print Ab, Mariehamn, ISSN 0359-1414

PRENUMERATIONSPRISER
1.7.2008
Fortlöpande helår..... 189 €
halvår..... 100 €
kvartal 51 €

STOPTIDER FÖR ANNONSER				
Publiceringsdag	Eller text & mindre annonser	Annonser större än 600 mm	Färgannonser	
Månd	fre kl 12	tor kl 14	tor kl 14	
Tisd	mån kl 12	fre kl 14	fre kl 14	
Onsd	tis kl 12	må kl 14	må kl 14	
Torsd	ons kl 12	tis kl 14	tis kl 14	
Fred	tor kl 12	ons kl 14	ons kl 14	
Lörd	tor kl 14	tor kl 12	tor kl 12	
Target: onsdagar kl 12.00.				
Tel. 0600-9-1219. 5,05 € +Isa				

Kartorna i Nya Åland är publicerade med tillstånd av Lantmäterverket. © lantmäterverket, tillstånd nr 364.

M:HAMN 02.45 L 13.45	→	ÅBO 07.00/08.15 19.15/20.15	→	M:HAMN 13.35 00.45 L
M:HAMN 23.55 I)	→	H:FORS 09.55/17.00 I)	→	M:HAMN 04.15
Passagerare med el. utan fordon skall vara på plats i check-in sen. 30 min före avg. varefter incheck/bilj.försäljn. ej kan garanteras				

1) Symphony ur trafik 28.9 kl. 09.30 i Stockholm.
Åter i trafik 6.10 kl. 17.00 i Stockholm

www.tallinksilja.fi	SILJA LINE
Torggatan 14, tel 16 711 eller 06001 74552 alla dagar kl. 08.00-21.00 (1,64€/besvarat samtal+alltid Ins/msa)	

TALLINK	Check-in senast 30 min. före avgång
Sthlm - Mariehamn - Tallinn	
18.00 - 00.50	→ 01.00 - 10.00
10.00 - 05.00	→ 04.50 - 18.00
Torgg. 14 • www.tallinksilja.fi tel 16 711 el. 06001 74552 (1,64 €/besvarat samtal + alltid Ina/msa)	

ÅLANDSTRAFIKEN tom 23.12-08

MARIEHAMN-KAPELLSKÄR			
Måndag-lördag		Söndag	
MAR	KAP	MAR	KAP
08.00	→ 09.15	12.00	→ 13.15
16.00	→ 17.30	18.30	→ 19.30
15.30	→ 12.00	17.30	→ 14.00
22.00	→ 19.00	23.00	→ 20.00

Buss Sto-Kap avg från Cityterminalen 1 h 50 min före fartygets avg. Buss Norrtälje-Kapellskär ca 45 min före fartygets avg. Åven buss Kap-Sto (färdtid ca 1 h 20 min) efter fartygets ank. Bussen går via Norrtälje.

Endast direkt bussanslutning till Uppsala från Rosellas ank. till Kapellskär kl 17.30* samt till Rosellas avg. kl 12.00*. Bussen avgår kl 10.15* från Uppsala, Hjalmar Brantingsgatan/Tycho Hedéns väg. *Söndagar from 21/9 ansl. till Rosellas ank. kl 19.30 samt avg. kl 14.00. Bussen avg. kl 12.15.

ÅLAND-STOCKHOLM dagligen			ÅLAND-FINLAND dagligen		
ÅLAND	STOCKHOLM		ÅLAND	ÅBO	H:FORS
01.10 L	→ 06.30		03.30 L	→ 07.35	
04.35 M	→ 09.40		14.25 M	→ 19.50	
09.55 M I)	→ 15.30		23.45 M	→ 10.00	
14.25 M	→ 18.55		14.10 M	→ 08.45	
14.10 M	→ 07.45		01.00 L	→ 21.00	
23.35 M	→ 16.45		04.25 M	→ 17.30	
07.45 M	→ 18.00 I)				
03.20 L	→ 20.10				

I) Reservation för charteravgång. Kontakta vår resebutik för information. M=Mariehamn L=Långnäs

Biljettförsäljning, incheckning och ombordstigning avslutas 10 min. före ord. avgång. Bokad bil skall vara incheckad och klar att köras ombord senast 30 min. före ord. avgång.

BUSS: transfer med Sundsvigs, Mariehamn (Storagatan 2)-Långnäs 1 h före avgång. Åven Långnäs-Mariehamn alla avgångar, 12 EUR/person.

VIKING LINE Storagatan 2, tel 260 11, bokn. 262 11 www.vikingline.ax

Nöjeskryss på M/S Eckerö i höst!

Fredagar och lördagar 18.30 (buss från Mariehamn 17.30).
Pris 30 euro/person inkl. buss- och båtresa t/r, två rätters à la carte samt underhållning (t.ex. 6/9 4-Fun, 13/9 4-Fun, 20/9 Soundway, 27/9 Moonlight).

Turlista 8/9 2008-11/1 2009 (lokala tider)

Från Eckerö	alla dagar	13.30	18.30	fre-mån även 8.30
Från Grisslehamn	alla dagar	10.00	15.00	tors-sön även 20.00

Extraturer i höst:
Från Eckerö tors 16/10 kl. 08.30.
Från Grisslehamn tis 23/12 kl. 20.00.

Buss: Till Stockholm från alla båtankomster. 8.30-turen via Cityterminalen.
Från Stockholm (T) Tekniska högskolan 2 h före alla båtavgångar. Till Uppsala 13.30- och 18.30-turen.
Från Uppsala Hjalmar Brantingsgatan (Willy's) kl. 8.00 och 13.00 till 10- resp. 15-turen.
Från Mariehamn, Bussplan 1 h före båtavgång. Till Mariehamn efter båtankomst.

Bokning tel. 28 300, växel 28 000. Grisslehamn 0175-258 00.
Bokning även på www.eckerolinjen.ax

ECKERÖ LINJEN
Torggatan 2, 22100 Mariehamn

Ta en paus...

Alla dagar	M:hamn	→	Sthlm
	10:00	→	15:45
Sönd-Tisd	Sthlm	→	M:hamn
	18:00	→	02:00
Onsd-Lörd	18:00	→	03:30

Bokning tel 28 040 www.birka.se

Vill du hjälpa?

För 10€ kan vi köpa 100 kg majs!

Inbetalning på konto: 203218-21939
Märk: Majs

Gottfrid Stenroos
Församlingen Ordet
Tillstånd 7 K14

Hjälp som når fram!

LEDIGT ANNONSUTRYMME

Kontakta annonsavdelningen, tel 23 444, eller e-post: annons@nyan.ax

Nya Åland
☆☆☆

TISDAG 30 SEPTEMBER 2008

dagens ålänning

“Nu hade vi himla tur”

Dagens ålänning **Anne-Maj Bäck** är från Kumlinge Björkö. Hon sitter på m/s Al-fågeln med sin man **Hans** på väg till sitt hem i Stockholm. Som så många andra skärgårdsbor flyttade hon till Sverige som ung.

Anne-Maj har varit på sitt sommarställe i Björkö. Det är barndomshemmet som hon ärvt.

Hur ofta besöker du Björkö?

–Det blir ungefär sju gånger per år. Vi stannar 1-3 veckor i gången beroende på väder och andra saker. Nu har vi varit på Björkö en vecka.

Hur länge tar det för dig att åka mellan Björkö och Stockholm?

–Alldeles för lång tid. Från morgonen till kvällen. Nu hade vi vi himla tur. Färjan gick klockan 12 från Kapellskär så vi åkte hemifrån klockan 9 och var redan runt halv åtta på Björkö. Men det var en lördag. Vi försöker åka lågfrekventa turer så att vi inte är i vägen för dem som behöver använda färjan. Det är skillnad nu när man är pensionär och kan åka när som helst.

Anne- Maj har varit pensionär i sex år och har som alla pensionärer svårt att få tiden att räckta till. På Björkö finns också mycket att göra.

–Vi har ju en tomt och på den växer det gräs som ska klippas. Vi sår grönsaker och försöker leva ett nyttigt liv. Vi fiskar och äter fisk. Sedan har vi goda vänner på Lappo och på Björkö som vi alltid umgås med. Det är mina gamla skolkamrater.

Björköbor från Sverige. Anne-Maj Bäck reser ofta till sommarstället i Björkö. Det tar en hel dag i anspråk för henne och maken Hans att komma från hemmet i Stockholm till hemmet i Björkö.

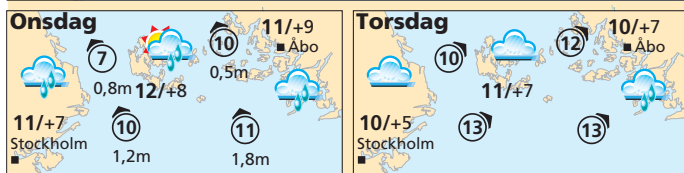
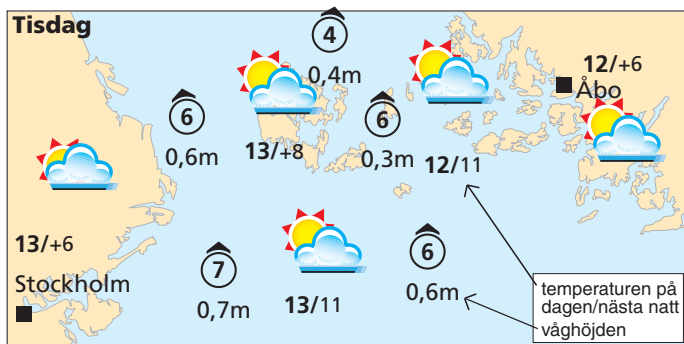
Har du något tips hur man får tiden att gå på färjesan?

–Vi löser korsord, men man träffar nästan alltid vänner att prata med. Det ger ett fint utbyte att prata med kompisar som man bara träffar en gång per år.

Till slut får du sända en hälsning.

–Jag hälsar till mina gamla kusiner **Etel** och **Gösta** på Björkö.

Text och foto: NINA SMEDS
nina.smeds@nyan.ax
tfn 528 406

I går kl 15

	temp.	moln.
Jomala	11	cloud
Åbo	11	cloud
Helsingfors	12	cloud
Stockholm	13	

Vattenståndet i går kl 15

Föglö -17 cm Åbo -19 cm

Solen i dag

	Upp	Ner
Mariehamn	7:44	19:14
Helsingfors	7:24	18:53
Stockholm	6:51	18:22

METEOROLOGISKA INSTITUTET

Max/min temp. 22.9 - 29.9. klo 9

	max.	datum	min.	datum
Jomala	+17,2	24.9.	+2,9	24.9.
Åbo	+17,4	23.9.	+1,1	24.9.
H:fors	+17,8	24.9.	+5,0	26.9.

För ett år sedan

	temp.	moln.
Jomala	14	
Åbo	17	
Helsingfors	15	sun

Utomlands i går

Köpenhamn	14	Madrid	21
Oslo	13	Rom	20
Bryssel	12	Aten	22
Moskva	12	Las Palmas	25
London	15	Phuket	30
Paris	17	Peking	17

Vädertjänsten Tel.0600 10600 3,95 /min +Isa

dagens rätt

Pasta med saffransås

250 g pasta, t ex penne
2 hackade vitlöksklyftor
1 paket saffran, 0,5 g
100 g skivade champinjoner
eller annan svamp
1 rödlök i tunna klyftor
1 msk tomatpuré
2,5 dl matlagningsgrädde
150 kallrökt lax i tärningar
salt, peppar

Koka pastan enligt anvisningar på paketet. Fräs vitlök och saffran i litet olja. Låt svampen och löken steka med en stund. Rör ner tomatpuré och grädde och koka ihop några minuter. Lägg i laxen och låt den bli varm. Smaka av med salt och peppar och slå över pastan. Sallad till.

TIPSA 0457 313 4444

MESSA 0457 323 4444

RING 018 23444

BLÅSIPPA BERLOCK
129 €

GULDVIVA
Sjökvarteret
vardagar 10-17, lördagar 11-14
www.guldvida.com

Nu har vi
kvällsöppet
tisdag, onsdag
& torsdag
till kl. 20.00

Kaffestugan
Svarta Katten
Norragatan 15
tel. 21 599
Öppet: må, fre 10-17
ti, ons, to 10-20
lörd. 11-16

ÅLANDSBANKEN
Säg ja till ett rikare liv

Torsdagar öppet till kl. 18.00 i Strandnäs och Godby

VÄLKOMMEN!

tfn 29 011 - www.alandsbanken.ax

• FRITIDSKLÄDER •

Ny-inkommet...

Flanellskjorta 4,90

Ullfrotte sockor svart 34-48 **6,40**

TEL. 15 561
SNICKARBYKAN
Ålandsvägen 35
Öppet vard. 9.15-17.00 lör. 10.00-13.00

• FRITIDSKLÄDER •

G.O.A. KAJAKCENTER LUMPARLAND

Att göra
✔ **MOTIONSPADDLA**
✔ **GODBYMÄSSAN**
■ **NY PADDELIJACKA**
✔ **KÖPA BEG. KAJAK**
■ **BOKA EN KURS**

Öppet
Onsdag-Fredag (17-19)
Lördag-Söndag (11-14)

Adress
Café Ingela, Svinö

goa
GET OUT ADVENTURES
Mer info
www.GETOUTADVENTURES.ax
+358 408 711 637

RONSEAL Diamond Hard hårdvaxolja

- ger en mjuk lyster
- slitstark hållbarhet
- vacker och naturligt utseende
- skyddar golv, bänkskivor och bord mot repor och slag

Storlek: 250 ml, 750 ml och 2,5 liter

colorama Färghuset
Möckelörendellen tfn 16 216 . Öppet: vard 8-17.30, lörd 10-14

Ditt barn skulle väl aldrig

KNARKA?

drogfri.ax

SFAMP